

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

Monitoring programów aktywizacji zawodowej

realizowanych w 2009 r.

finansowanych z rezerwy
Funduszu Pracy.

Wydział Polityki Rynku Pracy
Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

2010

WPROWADZENIE.....	6
I. Struktura ilościowo – finansowa realizowanych form aktywizacji zawodowej.....	9
Struktura finansowa działań aktywizujących.....	9
Wydatki w ujęciu terytorialnym	9
Wydatki na formy aktywizacji zawodowej	10
Wydatki wg rodzaju programu rynku pracy	12
Przesunięcia wydatków między programami.....	13
Przesunięcia wydatków między formami aktywizacji zawodowej	14
Udział środków własnych	14
Efektywność wydatkowania.....	14
Struktura ilościowa działań aktywizujących.....	16
Liczba osób wg form aktywizacji zawodowej	16
Liczba osób wg rodzaju programu rynku pracy	17
Liczba osób wg rodzaju programu rynku pracy i wg form aktywizacji zawodowej	18
II. Charakterystyka uczestników aktywnych form	20
Ze względu na formę aktywizacji zawodowej	20
Ze względu na płeć	21
Ze względu na wiek	22
Ze względu na wykształcenie.....	23
Ze względu na staż pracy.....	25
Ze względu na czas pozostawania bez pracy	26
III. Charakterystyka form aktywizacji zawodowej stosowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy województwa zachodniopomorskiego	27
Szkolenia	27
Szkolenia w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej	28
Szkolenia w podziale na rodzaj programu rynku pracy	28
Szkolenia w podziale na obszary wsparcia	29
Stáže.....	33
Stáže w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej.....	33
Stáže w podziale na rodzaj programu rynku pracy.....	34
Stáže w podziale na sektor własności.....	35
Stáže w podziale na rodzaj działalności pracodawcy.....	35
Prace interwencyjne	41
Prace interwencyjne w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej	41
Prace interwencyjne w podziale na rodzaj programu rynku pracy	41
Prace interwencyjne w podziale na rodzaj działalności pracodawcy	42
Roboty publiczne	44

Roboty publiczne w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej.....	44
Roboty publiczne w podziale na rodzaj programu rynku pracy.....	45
Roboty publiczne w podziale na rodzaj działalności pracodawcy.....	45
Przygotowanie zawodowe	47
Przygotowanie zawodowe w podziale na rodzaj programu rynku pracy.....	47
Przygotowanie zawodowe w podziale na rodzaj działalności pracodawcy.....	48
Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	50
Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej	50
Refundacje wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w podziale na rodzaj programu rynku pracy	51
Refundacje doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy w podziale na rodzaj działalności pracodawcy	52
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	55
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w odniesieniu do form aktywizacji zawodowej	55
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na rodzaj programu rynku pracy	56
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na rodzaj działalności pracodawcy	56
Egzaminy i licencje, studia podyplomowe	60
IV. Efektywność realizacji form aktywizacji zawodowej w województwie zachodniopomorskim	61
Efektywność zatrudnieniowa.....	62
Efektywność zatrudnieniowa wg form aktywizacji zawodowej	63
Efektywność zatrudnieniowa wg rodzajów programów rynku pracy.....	64
Efektywność kosztowa	66
Efektywność kosztowa wg form aktywizacji zawodowej.....	67
Efektywność kosztowa wg rodzajów programów rynku pracy.....	68
PODSUMOWANIE.....	69
SPIS TABEL	73
SPIS WYKRESÓW	75

Wprowadzenie

Powiatowe Urzędy Pracy realizują zadania wspierające osoby bezrobotne i poszukujące pracy w oparciu o zapisy Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415). Przepisy te określają, iż podstawowym źródłem finansowania tych zadań jest Fundusz Pracy, a dysponentem dochodów Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPIPS).

W każdym roku, na podstawie odpowiednich przepisów wykonawczych, określających kryteria podziału środków Funduszu Pracy, przyznawanych poszczególnym województwom, ustala się kwoty środków finansowych dla wszystkich dwudziestu Powiatowych Urzędów Pracy województwa. W 2009 roku, zgodnie z zapisami Rozporządzenia w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz. U. z 2008 r. Nr 18, poz. 114), na wsparcie procesów przeciwdziałania bezrobociu przeznaczono pulę w wysokości 174,9 mln zł, z czego 50% kwoty rozdysponował Samorząd Województwa, a pozostałe 50% zostało bezpośrednio przekazane Samorządom Powiatowym, na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Uzupełnieniem posiadanego przez każdy urząd limitu środków mogły być kwoty pieniężne z tzw. rezerwy ministra (10% kwoty środków określonej w planie Funduszu Pracy na finansowanie w danym roku w całym kraju programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej). Kanał umożliwiający wykorzystanie zasobów ministerialnych stanowiło pięć programów rynku pracy, ogłoszonych przez MPIPS i możliwych do realizacji we wszystkich województwach, wg następującego przeznaczenia:

- Programy i działania na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego – 220 mln zł (programy określane w dalszej części opracowania jako „zwolnienia”).
- Zwiększające aktywność zawodową osób w wieku do 30 lat – 80 mln zł („30 minus”).
- Na realizację programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus – 60 mln zł („45/50 plus”).
- Na realizację programów związanych z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości – 50 mln zł („przedsiębiorczość”).
- Związane z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe oraz inne zdarzenia nieprzewidywalne – 14 mln zł („klęski żywiołowe”).
- Na inne programy aktywizacji – 16 mln zł („inne”).

Dostępne środki były przyznawane samorządom powiatowym w oparciu o wnioski opracowane dla poszczególnych programów. Były one rozpatrywane w kolejności zgłoszeń, do momentu wyczerpania kwoty rezerwy. Ocenie podlegały kryteria formalne i merytoryczne, ustalone przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

W toku wnioskowania o dodatkowe środki finansowe na promocję zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, urzędy pracy określały rodzaje pomocy, jakimi planowano objąć osoby bezrobotne. Rodzajami wsparcia są:

- Szkolenia – będące szansą na podniesienie kwalifikacji zawodowych lub zwiększenie aktywności zawodowej przez osoby bezrobotne.
- Staże - wykonywanie w miejscu pracy określonych zadań, które umożliwią nabycie niezbędnego doświadczenia oraz umiejętności charakterystycznych dla danego stanowiska pracy.
- Prace społecznie użyteczne - wykonywane przez bezrobotnych, nieposiadających prawa do zasiłku. Do prac kieruje starosta, a organizują gminy w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.
- Prace interwencyjne – mogą być inicjowane i finansowane w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia dla bezrobotnych. W ich ramach pracodawcy zatrudniają bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w zamian za uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne.
- Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – jest to forma służąca zdobywaniu nowych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych poprzez praktyczne wykonywanie zadań zawodowych na stanowisku pracy według ustalonego programu uzgodnionego pomiędzy starostą, pracodawcą i bezrobotnym. Przeznaczona jest dla osób bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotnych powyżej 50 roku życia, bezrobotnych wychowujących samotnie co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia oraz bezrobotnych będących osobami niepełnosprawnymi.
- Roboty publiczne - mogą być organizowane przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej.
- Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej – jednorazowo przyznawane środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem tej

działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

- Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - podmiot prowadzący działalność gospodarczą może otrzymać refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

Zasadniczą część niniejszego opracowania stanowi analiza wyżej wymienionych form aktywizacji zawodowej w zakresie liczby osób w nich uczestniczących oraz kosztów związanych z ich realizacją (nie badano przy tym takich wielkości jak np. koszty dojazdu i zakwaterowania do miejsca pracy, szkolenia czy odbywania stażu). Źródłem danych niezbędnych do sporządzenia sprawozdania, były tzw. „formularze monitoringu”, opracowane przez każdy Powiatowy Urząd Pracy. Dla każdego rodzaju programu sporządzono osobny formularz, którego integralną część stanowiły karty monitoringu, umożliwiające pozyskanie następujących informacji:

- „Beneficjenci” – liczba uczestników poszczególnych aktywnych form – w podziale na płeć, wiek, wykształcenie, staż pracy oraz czas pozostawania bez zatrudnienia.
- „Finanse” – planowane i faktyczne wydatki na poszczególne aktywne formy, przesunięcia środków między formami i rodzajami programów.
- „Szkolenia” – liczba uczestników szkoleń, z uwzględnieniem obszaru szkolenia.
- „Staż” – liczba uczestników staży, z uwzględnieniem sektora własności i rodzaju działalności pracodawcy wg Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (PKD).
- „Prace interwencyjne” – liczba osób skierowanych do odbywania prac interwencyjnych, z uwzględnieniem rodzaju działalności wg PKD.
- „Roboty publiczne” – liczba osób skierowanych do odbywania robót publicznych, z uwzględnieniem rodzaju działalności wg PKD.
- „Przygotowanie zawodowe” – liczba uczestników przygotowania zawodowego w miejscu pracy, z uwzględnieniem rodzaju działalności wg PKD.
- „Refundacje” – liczba przyznanych refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, z uwzględnieniem rodzaju działalności pracodawcy wg PKD.
- „Dotacje” – liczba przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, z uwzględnieniem rodzaju działalności wg PKD.

I. Struktura ilościowo – finansowa realizowanych form aktywizacji zawodowej

W toku monitorowania procesów wydatkowania środków Rezerwy Ministra, niezbędnym elementem służącym prawidłowemu zdiagnozowaniu uwarunkowań i trendów odbywających się na danym rynku pracy, jest identyfikacja i przedstawienie takich parametrów ilościowych (danych statystycznych), które opisują je w sposób kompletny.

W nawiązaniu do tych potrzeb, w niniejszym rozdziale przedstawiono – w postaci informacji graficznej i tekstowej (opisowej) – zbiorcze zestawienia danych statystycznych opisujące strukturę finansowo – ilościową form aktywizacji zawodowej, realizowanych w powiatach województwa zachodniopomorskiego.

W części pierwszej analizie poddano sferę wydatków ponoszonych przez poszczególne powiaty w toku realizacji ustawowych działań, związanych ze wspieraniem zatrudnienia, przy szczególnym uwzględnieniu typu wsparcia oraz rodzaju programu, w ramach którego było ono realizowane. Dodatkowo, przedstawiono rodzaje i skalę przesunięć kwot pieniężnych w ramach posiadanych limitów finansowych, jak również udział środków własnych w całkowitych wydatkach. Ponadto, zestawiając dane o kwotach otrzymanych decyzjami finansowymi i kwotach faktycznie poniesionych, określono efektywność wydatkowania dla każdego z powiatów.

Z kolei w drugiej części przedstawiono strukturę uczestnictwa osób bezrobotnych z poszczególnych powiatów w aktywnych programach rynku pracy, w podziale na aktywne formy oraz na rodzaj programu¹.

Struktura finansowa działań aktywizujących

Wydatki w ujęciu terytorialnym

W 2009 roku Powiatowe Urzędy Pracy województwa zachodniopomorskiego wydatkowały na działania przeciwdziałające bezrobociu środki Rezerwy Ministra w łącznej kwocie 54 mln 205 tys. 148 zł.

Jak wynika z tabeli 1, najwięcej środków przeznaczył PUP Szczecin (8,6 mln zł), PUP Stargard Szcz. (5,7 mln zł) oraz PUP Łobez (5,2 mln zł). Jednocześnie, kamieński

---

¹ Interpretując te dane należy pamiętać, iż w części przypadków dany beneficjent pomocy brał udział w więcej niż jednej formie wsparcia, jednakże ze względu na specyfikę zastosowanego systemu sprawozdawczości, ze statystyk przedstawionych w dalszej części opracowania nie można wywnioskować skali „wielokrotnego uczestnictwa”.

PUP rozdysonował 0,12 mln zł, natomiast urzędy: kołobrzeski i świnoujski – po około 0,35 mln zł.

Nie zaskakują wysokie kwoty pozyskane przez urzędy w Szczecinie i Stargardzie Szczecińskim, czyli jednostki, w których w skali roku odnotowywany jest bardzo wysoki ruch (liczba rejestracji i wyrejestrowań) bezrobotnych, zatem tam istnieje potrzeba posiadania największych środków na aktywizację osób bezrobotnych. Z kolei wysoka pozycja powiatu łobeskiego może wynikać z faktu, iż środki przyznane temu powiatowi z puli, o której mowa we wprowadzeniu do tej analizy, nie zaspokoiły dostatecznie potrzeb lokalnego rynku pracy. Jednocześnie, zwracają uwagę takie ośrodki jak urząd pracy w Koszalinie, który mimo znacznej liczby rejestrujących się bezrobotnych (ponad 12 tys.), pozyskał w 2009 roku z Rezerwy Ministra jedynie 1,7 mln zł. Może to sugerować, iż kwota środków przyznanych algorytmem dla tego powiatu pokryła w znacznym stopniu istniejące zapotrzebowanie.

Tabela 1. Wielkość kwot wydatkowanych w ramach środków rezerwy Ministra oraz ruch bezrobotnych w poszczególnych powiatach województwa w 2009 roku

Powiat	Wydatki z Rezerwy Ministra [w zł]	Liczba rejestracji	Liczba wyrejestrowań
białogardzki	1 413 513	6 953	7 085
choszczeński	2 305 400	7 354	6 193
drawski	2 233 760	8 529	7 545
goleniowski	3 961 700	9 142	7 994
gryficki	3 391 243	8 685	8 328
gryfiński	2 158 700	8 039	6 971
kamieński	121 030	5 586	5 371
kołobrzeski	349 996	6 773	6 104
m. Koszalin	1 691 300	12 359	11 475
łobeski	5 152 000	6 041	5 071
myśliborski	2 283 600	6 982	6 241
policki	1 671 000	5 609	4 715
pyrzycki	1 320 400	5 343	4 307
sławieński	2 164 400	6 904	6 064
stargardzki	5 698 100	12 289	9 892
m. Szczecin	8 645 105	30 388	23 466
szczecinecki	4 818 600	11 733	10 913
świdwiński	2 736 400	7 495	7 235
świnoujski	351 600	3 818	3 539
wałeccki	1 737 300	6 490	5 770
Województwo	54 205 148	103 092	87 213

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu

Wydatki na formy aktywizacji zawodowej

Zestawienie ujęte w tabeli 2 wskazuje, iż z kwoty ponad 54 mln zł wydatkowanych na realizację aktywnych form wspierania osób bezrobotnych, największe środki przeznaczono na dotacje (18,9 mln zł), refundacje (14,1 mln zł) oraz staże (10,5 mln zł).

Jednocześnie, nieznaczne kwoty poniesiono na organizację prac interwencyjnych (0,69 mln zł), studiów podyplomowych (0,024 mln zł) oraz egzaminów i licencji (0,004 mln zł).

W dokładnie połowie powiatów najwięcej środków wydatkowano na dotacje (nadto w powiatach świnoujskim i kamieńskim odsetek nakładów na tę formę w stosunku do ogółu wydatków wyniósł około 60%). W kilku powiatach najbardziej kosztowne były refundacje (np. w PUP Białogard 67% nakładów poniesiono właśnie na ten instrument wsparcia). W niemal każdym z powiatów, znaczną część wydatków przeznaczono na staże zawodowe. Jednocześnie, w ramach środków Rezerwy Ministra jedynie w powiecie łobeskim realizowano przygotowanie zawodowe (1,5 mln zł), a studia podyplomowe oraz egzaminy i licencje były finansowane jedynie przez PUP Szczecin.

Tabela 2. Wydatki na aktywne formy w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra 2009 roku (dane w zł)

powiat	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowanie zawodowe	refundacje	dotacje	inne	studia podyplomowe	egzaminy i licencje	wydatki ogółem
białogardzki						952 813	460 700				1 413 513
choszczeński		583 500				605 900	1 116 000				2 305 400
drawski	31 740	225 920	38 500	79 800		915 200	942 600				2 233 760
goleniowski	349 954	439 568	58 322			1 599 078	1 514 778				3 961 700
gryficki	35 320			736 405		1 329 306	1 232 100	58 112			3 391 243
gryfiński	338 760	298 700		139 140		186 250	1 195 850				2 158 700
kamieński		69 084		51 946							121 030
kołobrzeski						147 976	202 020				349 996
m. Koszalin	1 400	563 800				568 600	557 500				1 691 300
łobeski	800 000	2 321 000			1 511 900	119 100	400 000				5 152 000
myśliborski	74 923	739 300		611 577			829 300	28 500			2 283 600
policki	240 695	317 635	2 840	156 666		292 561	659 103	1 500			1 671 000
pyrzycki	95 059	483 476		89 266		213 300	433 800	5 499			1 320 400
ślawieński	84 237	128 002				1 220 600	731 562				2 164 400
stargardzki	345 400	1 381 190		487 510		664 800	2 819 200				5 698 100
m. Szczecin	584 562	1 209 215	69 155	1 400 060		2 036 598	3 317 247	11 975	12 692	3 600	8 645 105
szczecinecki	96 600	515 300	264 400	755 000		2 321 300	866 000				4 818 600
świdwiński	138 177	835 498	252 580			654 339	838 688	17 118			2 736 400
świnoujski	43 900	45 100				36 800	225 800				351 600
wałeccki	244 459	352 358	5 561	381 852		203 700	549 370				1 737 300
Województwo	3 505 186	10 508 646	691 359	4 889 222	1 511 900	14 068 222	18 891 618	122 704	12 692	3 600	54 205 148

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Wysokie nakłady pieniężne poniesione w związku z przyznawaniem dotacji dla nowopowstających firm i refundacji na wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy są wynikiem wysokich kwot jednostkowych, wypłacanych otrzymującym je beneficjentom. W obu przypadkach kwota ta może nawet osiągać równoważność 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia (kilkanaście tysięcy złotych). Z kolei wysokie nakłady na staże sugerują, iż jest to forma popularna zarówno wśród

uczestników (możliwość nabycia doświadczenia w określonym środowisku pracy), jak i przede wszystkim wśród pracodawców, dla których jest to narzędzie stwarzające szansę pozyskania dodatkowego pracownika dla zakładu pracy.

Wydatki wg rodzaju programu rynku pracy

Analiza danych kosztowych w podziale na rodzaje programów (tabela 3) wskazuje, iż największe nakłady poniesiono na realizację programów związanych z rozwojem przedsiębiorczości (29,1 mln zł), w dalszej kolejności na programy zwiększające aktywność zawodową osób w wieku do 30 lat (11,4 mln zł) i realizację programów zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus (8,2 mln zł), natomiast w mniejszym stopniu korzystano z programów i działań na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego (1,8 mln zł) oraz programów związanych z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe oraz inne zdarzenia nieprzewidywalne (0,59 mln zł).

Tabela 3. Środki wydatkowane w roku 2009 w ramach poszczególnych programów przez powiatowe urzędy pracy (dane w zł)

powiat	przedsiębiorczość	30 minus	45/50 plus	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	Ogółem
białogardzki	952 813	276 400	184 300				1 413 513
choszczeński	1 721 900	271 400	121 601			190 500	2 305 400
drawski	1 195 200	696 560	342 000				2 233 760
goleniowski	1 657 400	1 534 839	481 588			287 873	3 961 700
gryficki	2 476 306		90 000		593 000	231 937	3 391 243
gryfiński	1 135 000	788 200	235 500				2 158 700
kamieński		58 948	29 476			32 605	121 030
kołobrzeski	119 500					230 496	349 996
m. Koszalin	1 127 500	563 800					1 691 300
łobeski	3 219 100	921 000	1 011 900				5 152 000
myśliborski	938 500	683 000	662 100				2 283 600
policki	747 700	208 900	188 500	525 900			1 671 000
pyrzycki	323 100	584 084	354 067	59 150			1 320 400
ślawieński	2 011 600	152 800					2 164 400
stargardzki	1 689 500	2 410 400	1 273 800			324 400	5 698 100
m. Szczecin	4 066 518	967 894	1 705 548	145 498		1 759 648	8 645 105
szczecinecki	2 535 300	515 300	651 400	1 116 600			4 818 600
świdwiński	1 481 200	757 200	498 000				2 736 400
świnoujski	351 600						351 600
wałecki	1 336 100		401 200				1 737 300
Województwo	29 085 837	11 390 725	8 230 979	1 847 148	593 000	3 057 459	54 205 148

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Wartym podkreślenia jest to, iż w przypadku większości urzędów pracy największy poziom wydatków w danym powiecie poniesiono w ramach programu wspierającego przedsiębiorczość (największy odsetek to PUP Sławno – 93%, a następnie PUP Wałcz – 77%, PUP Choszczno – 75% oraz PUP Gryfice – 73%). Jednocześnie, niemal wszystkie urzędy angażowały się w działania wspierające beneficjentów w ramach określonych grup wiekowych (osoby do 30 roku życia oraz osoby w wieku 45/50 plus).

Przesunięcia wydatków między programami

Powiatowe urzędy pracy, realizując działania w ramach dostępnych instrumentów aktywnej polityki rynku pracy, w wielu przypadkach przenosiły środki z jednego programu na inny z powodu braku zainteresowania daną formą wsparcia lub w celu dopasowania potrzeb bezrobotnych do istniejących możliwości finansowych (limitów środków). Z zestawienia ujętego w tabeli 4 wynika, iż to zjawisko było śladowe, gdyż z całkowitej kwoty 54,2 mln zł wydatkowanych przez urzędy w 2009 roku, jedynie kwota 1,1 mln zł (2% ogółu poniesionych nakładów) była wykorzystana w sposób odmienny od pierwotnych założeń. Zdecydowanie największa część tej kwoty została przetransferowana na program dla małych i średnich firm (0,84 mln zł, 73%), ponad trzykrotnie mniejsza na program dla osób młodych (0,25 mln zł, 22%) oraz nieznaczna na inne programy aktywizacji (5%) i program dla osób w wieku 45/50 plus (0,2%). Przesunięć dokonało 8 urzędów, w tym PUP Szczecin na kwotę ponad pół miliona złotych, przy czym w 100% dotyczyło to programu wspierającego przedsiębiorczość. Z kolei w powiatach pyrzyckim i stargardzkim przesunięć dokonano na rzecz dwóch różnych programów.

Tabela 4. Środki przesunięte w roku 2009, przez poszczególne PUP w ramach realizowanych programów

powiat	przedsiębiorczość	do 30 lat	45/50	inne	przesunięcia ogółem
białogardzki	184 300				184 300
choszczeński	93 900		2 100		96 000
goleniowski				12 161	12 161
gryfiński	1 803				1 803
pyrzycki		152 850		28 788	181 639
stargardzki	18 500			13 200	31 700
m. Szczecin	546 400				546 400
świdwiński		100 000			100 000
Województwo	844 903	252 850	2 100	54 149	1 154 003

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Przesunięcia wydatków między formami aktywizacji zawodowej

Jak wynika z tabeli 5, przesunięcia środków pomiędzy poszczególnymi aktywnymi formami realizowanymi w ramach jednego rodzaju programu, występowały jeszcze rzadziej niż w przypadku analizowanych powyżej. Procesów przesunięć dokonało 5 powiatów, na łączną kwotę 0,33 mln zł, co stanowiło 0,6% ogółu środków dostępnych do wykorzystania w województwie. Największych kwotowo przesunięć dokonano w przypadku dotacji (54%) i staży (39%).

Tabela 5. Środki przesunięte w roku 2009, przez poszczególne PUP w ramach aktywnych form

powiat	staże	refundacje	dotacje	przesunięcia ogółem
gryfiński			60 890	60 890 zł
myśliborski	84 800			84 800 zł
pyrzycki	45 571		35 944	81 515 zł
stargardzki		22 400	85 300	107 700 zł
Województwo	130 371	22 400	182 134	334 905 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Udział środków własnych

Każdy z Powiatowych Urzędów Pracy miał możliwość realizacji danego programu nie tylko przy udziale środków Funduszu Pracy pochodzących z ministerialnej rezerwy, lecz również poprzez własny wkład finansowy. W 2009 roku w województwie zachodniopomorskim jedynie powiat łobeski skorzystał z takiej możliwości. Z całkowitej kwoty 5,1 mln zł, którą wydatkowano w tutejszym urzędzie z Rezerwy Ministra w ramach działań aktywizujących, 0,8 mln zł stanowiły środki własne – co stanowiło 16%. Znaczną część przeznaczono na program wspierający przedsiębiorczość (0,31 mln zł) oraz osoby w wieku do 30 lat (0,46 mln zł).

Tabela 6. Środki własne PUP Łobez w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. (dane w zł)

Wskaźniki	ogółem	przedsiębiorczość	30 minus	45/50 plus
Wydatki całkowite	5 152 000	3 219 100	921 000	1 011 900
Wielkość środków własnych	806 064	306 061	462 838	37 165
% udział środków własnych	16%	10%	50%	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Efektywność wydatkowania

Analiza kwot przyznanych i wydatkowanych z rezerwy ministra (tabela 7) pokazuje, iż większość powiatów wykorzystwała dostępny limit w całości lub niemal w całości. Zwraca przy tym uwagę, iż część instytucji nie spożytkowała w pełni zasobów

finansowych, należały do nich: PUP Białogard (85%), PUP Drawsko Pomorskie (88%), PUP Gryfice (90%) oraz PUP Pyrzyce (68%).

Ogólny poziom efektywności wydatkowania przyznanych środków wyniósł dla całego województwa 97%. Największe trudności dotyczyły programu 45/50 plus, w którym jedynie 85% dostępnych środków zostało wykorzystanych na działania aktywizujące.

Jednocześnie, kwoty wydatkowane na realizację wsparcia osób bezrobotnych były w części programów wyższe od środków przyznanych decyzjami MPiPS. W przypadku programu „przedsiębiorczość” w Drawsku Pomorskim ta wielkość wyniosła 117%, z kolei odsetek wydatków do nakładów w programie „30 minus” był wyższy w powiatach: pyrzyckim (145%), świdwińskim (115%) i drawskim (117%).

Interpretując przedstawione dane można stwierdzić, iż powiatowe służby zatrudnienia w toku wnioskowania o środki ministerialnej rezerwy, wykazywały się wysoką umiejętnością przewidywania własnych potrzeb w zakresie źródeł finansowania planowanych działań aktywizujących, o czym świadczą wysokie wskaźniki wykorzystania istniejących limitów przez zdecydowaną większość urzędów.

Tabela 7. Wydatkowanie środków przyznanych z rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	wydatkowanie w procentach					wydatkowanie ogółem (w tys. zł.)			Wydatkowanie procentowe ogółem	
	przedsiębiorczość	do 30 lat	45/50	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	przyznane	wydatkowane		różnica
białogardzki	99%	96%	44%				1 666,2	1 413,5	-252,7	84,8%
choszczeński	102%	89%	102%			95%	2 305,4	2 305,4	0,0	100,0%
drawski	117%	110%	39%				2 528,7	2 233,8	-295,0	88,3%
goleniowski	100%	99%	101%			103%	3 961,7	3 961,7	0,0	100,0%
gryficki	87%		100%		100%	100%	3 756,7	3 391,2	-365,5	90,3%
gryfiński	100%	100%	100%				2 158,7	2 158,7	0,0	100,0%
kamieński		100%	99%			100%	121,4	121,0	-0,4	99,7%
kołobrzeski	100%					100%	350,0	350,0	0,0	100,0%
m. Koszalin	100%	100%					1 691,3	1 691,3	0,0	100,0%
łobeski	100%	100%	100%				5 152,0	5 152,0	0,0	100,0%
myśliborski	100%	100%	100%				2 283,6	2 283,6	0,0	100,0%
policki	100%	100%	99%	100%			1 671,0	1 671,0	0,0	100,0%
pyrzycki	100%	145%	92%	28%		0%	1 957,4	1 320,4	-637,0	67,5%
sławiński	100%	100%					2 164,4	2 164,4	0,0	100,0%
stargardzki	101%	99%	100%			104%	5 698,1	5 698,1	0,0	100,0%
m. Szczecin	100%	100%	76%			145%	8 500,1	8 499,8	-0,3	100,0%
szczecinecki	100%	100%	100%	100%			4 818,6	4 818,6	0,0	100,0%
świdwiński	100%	115%	83%				2 736,4	2 736,4	0,0	100,0%
świnoujski	100%						351,6	351,6	0,0	100,0%
wałeczki	100%		100%				1 737,3	1 737,3	0,0	100,0%
Województwo	100%	102%	85%	92%	100%	97%	55 610,6	54 059,8	-1 550,8	97,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Struktura ilościowa działań aktywizujących

Programy rynku pracy, realizowane przez powiatowe urzędy pracy, umożliwiały realizację wsparcia wobec osób bezrobotnych poprzez łączenie różnych usług i instrumentów pomocowych (przykładowo: osoba ubiegająca się o dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej mogła otrzymać kompleksowe wsparcie doradcze, nierzadko połączone ze szkoleniem, mającym na celu przygotowanie przyszłego przedsiębiorcy do skutecznego funkcjonowania w sferze gospodarczej). Z tego powodu, analizując zestawienia danych określające strukturę uczestnictwa osób bezrobotnych w poszczególnych działaniach aktywizujących i rodzajach programów, należy mieć na uwadze, iż część osób korzystała z więcej niż jednego rodzaju pomocy, zatem wskazywane w tabelach 8, 9 i 10 wartości liczbowe winny być interpretowane, jako „liczba skierowań” do odbywania danej formy.

Liczba osób wg form aktywizacji zawodowej

W 2009 roku Powiatowe Urzędy Pracy województwa zachodniopomorskiego w ramach środków rezerwy ministra skierowały na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu 8 410 zarejestrowanych osób bezrobotnych (tabela 8). Zdecydowanie największa liczba osób została skierowana do odbywania staży (3 293 osoby), w dalszej kolejności na szkolenia (1 406 osób) i otrzymała środki na prowadzenie działalności (1 075 osób). Jednocześnie, nieznaczna liczba osób skorzystała z przygotowania zawodowego (410 osób), z prac interwencyjnych (354 osób), a także studiów podyplomowych, egzaminów i licencji - na dwie ostatnie z wymienionych form wsparcia tylko PUP w Szczecinie skierował odpowiednio: 13 i 5 osób. Spośród niemal 8,5 tys. osób objętych działaniami aktywizacyjnymi w ramach środków Funduszu Pracy, najwięcej – 1 468 osób – wywodziło się ze Szczecina. Nieznacznie mniejszą liczbę bezrobotnych zaktywizował PUP w Łobzie (1 359 osób). W pozostałych powiatach ilość osób objętych wsparciem była niższa, jedynie w 3 powiatach liczba zaktywizowanych przekroczyła pół tysiąca osób: PUP Stargard Szczeciński (814 osób), PUP Świdwin (636 osób) oraz PUP Szczecinek (613 osób). Zwraca również uwagę, iż w 4 urzędach działaniami aktywizującymi objęto mniej niż 100 osób: białogardzkim (77 osób), kamieńskim (70 osób), świnoujskim (55 osób), kołobrzeskim (22 osoby).

Jak wskazuje tabelaryczne zestawienie danych, niemal każdy z urzędów (19 na 20) przyznawał beneficjentom poszczególnych programów dotacje na prowadzenie działalności i refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Z kolei na staże zawodowe kierowano w 17 jednostkach, a na szkolenia – w 16. Zwraca uwagę, iż jedynie w łobeskim PUP realizowano instrument przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Tabela 8. Liczba uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009 w podziale na aktywne formy

powiat	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowanie zawodowe	refundacje	dotacje	studia podyplomowe	egzaminy i licencje	ogółem
białogardzki						52	25			77
choszczeński		204				34	62			300
drawski	15	113	29	22		50	52			281
goleniowski	126	124	38			97	89			474
gryficki	25			136		73	70			304
gryfiński	86	72		22		10	63			253
kamieński		56		14						70
kołobrzeski						9	13			22
m. Koszalin	5	231				33	31			300
łobeski	329	576			410	22	22			1359
myśliborski	60	59		120			46			285
policki	103	117	7	28		17	38			310
pyrzycki	40	127		22		12	24			225
sławieński	54	38				74	43			209
stargardzki	121	412		87		37	157			814
m. Szczecin	206	558	35	349		115	187	13	5	1 468
szczecinecki	41	150	91	150		132	49			613
świdwiński	84	299	151			45	57			636
świnoujski	24	16				2	13			55
walecki	87	141	3	77		13	34			355
Województwo	1 406	3 293	354	1 027	410	827	1 075	13	5	8 410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Liczba osób wg rodzaju programu rynku pracy

Z zestawienia danych ilościowych, dotyczących udziału osób bezrobotnych z poszczególnych powiatów w określonych rodzajach programów (tabela 9) wynika, iż największa liczba osób spośród niemal 8,5 tys. beneficjentów uczestniczyła w programie wspierającym przedsiębiorczość (2 950 osób) – udział na poziomie 35%. Nieznacznie mniej bezrobotnych brało udział w ramach programu dla osób w wieku do 30 roku życia (2 584 osoby). Jednocześnie, nieznaczna była liczba osób zaktywizowanych w ramach programów: „zwolnień” (317 osób) i „klęsk żywiołowych” (83 osoby). Zwraca uwagę, iż tylko jeden powiat nie realizował programu „przedsiębiorczość” (kamieński), natomiast większość organizowała wsparcie osób bezrobotnych w ramach programów: „45/50 plus” (16 powiatów) i „30 minus” (14).

Tabela 9. Liczba uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

powiat	przedsiębiorczość	30 minus	45/50	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	ogółem
białogardzki	52	15	10				77
choszczeński	96	48	26			130	300
drawski	66	149	66				281
goleniowski	135	259	54			26	474
gryficki	138		38		83	45	304
gryfiński	71	134	48				253
kamieński		47	7			16	70
kołobrzeski	8					14	22
m. Koszalin	69	231					300
łobeski	863	284	212				1 359
myśliborski	155		130				285
policki	66		52	129		63	310
pyrzycki	18	127	66	14			225
sławieński	160	49					209
stargardzki	94	446	221			53	814
m. Szczecin	307	379	362	8		412	1 468
szczecinecki	165	150	132	166			613
świdwiński	156	266	214				636
świnoujski	55						55
wątecki	276		79				355
Województwo	2 950	2 584	1 717	317	83	759	8 410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Liczba osób wg rodzaju programu rynku pracy i wg form aktywizacji zawodowej

Rozpatrując poszczególne rodzaje realizowanych programów pod kątem form wsparcia, jakie zastosowano w celu aktywizacji osób bezrobotnych, w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, iż w ramach programu „przedsiębiorczość” najczęściej realizowano refundacje wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (733 osoby) i dotacje na prowadzenie działalności gospodarczej (726 osób) – łączny udział beneficjentów w obu tych formach wyniósł 49% wszystkich uczestników. Natomiast nieznacznie mniej osób uczestniczyło w szkoleniach (629 osób) i stażach (456 osób). W ramach programu wspierającego osoby w wieku do 30 roku, zdecydowanie największy odsetek bezrobotnych był kierowany do odbywania staży (1 953 osoby, 76%). Z pozostałych form korzystano w stopniu nieznacznym. W programie „45/50 plus” wykorzystywano wszystkie formy wsparcia, przy czym najczęściej kierowano do odbywania robót publicznych (693 osoby).

Z kolei uczestnicy programu „zwolnienia” najczęściej brali udział w szkoleniach (73 osoby) i robotach publicznych (72 osoby), natomiast beneficjenci programu „kłęski żywiolowe” jedynie w robotach publicznych (83 osoby).

Tabela 10. Liczba uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009 w podziale na rodzaj programu oraz formę aktywizacji

rodzaj programu	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowanie zawodowe	refundacje	dotacje	Studia podyplomowe	Egzaminy i licencje	ogółem
przedsiębiorczość	629	456	75	34	297	726	733			2950
do 30 lat	341	1953	87	21	0	39	134	7	2	2584
45/50	163	489	145	693	113	5	109			1717
zwolnienia	73	62	47	72	0	32	31			317
kłęski żywiolowe	0	0	0	83	0	0	0			83
inne	200	333	0	124	0	25	68	6	3	759
Ogółem	1406	3293	354	1027	410	827	1075	13	5	8410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Podsumowując, należy podkreślić dominację niektórych form w ramach wybranych programów rynku pracy. W największym stopniu dotyczyło to refundacji i dotacji, które były podstawowymi instrumentami wykorzystywanymi w programie „przedsiębiorczość”. Podobnie kształtowała się sytuacja staży w ramach programu „30 minus” i robót publicznych organizowanych w strukturze programu „45/50 plus”. W pozostałych przypadkach ukierunkowanie na jedną formę pomocy nie było już tak silne, choć w dalszym ciągu zauważalne: szkolenia w programie „przedsiębiorczość” oraz prace interwencyjne w programie „45/50 plus”.

II. Charakterystyka uczestników aktywnych form

Charakterystyka uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu jest elementem umożliwiającym szczegółową identyfikację osób bezrobotnych biorących udział w programach. W szczególności, proces analizy udziału procentowego umożliwia wskazanie zależności między daną formą wsparcia a np. płcią osoby bezrobotnej, jak również częstość uczestnictwa konkretnych kategorii bezrobotnych w stosunku do innych grup (np. udział osób z niskim wykształceniem lub nie posiadających doświadczenia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych).

Uczestnicy zostali scharakteryzowani wg następującego podziału:

- ze względu na formę aktywizacji zawodowej w której uczestniczyli,
- ze względu na płeć,
- ze względu na wiek,
- ze względu na wykształcenie,
- ze względu na staż pracy,
- ze względu na czas pozostawania bez pracy.

Ze względu na formę aktywizacji zawodowej

Rozpatrując procentową strukturę udziału beneficjentów w poszczególnych formach aktywizacji realizowanych w województwie (tabela 11), w pierwszej kolejności zwraca uwagę, iż zdecydowanie największa grupa osób została skierowana do odbywania staży (37%), a w dalszej kolejności na szkolenia (15%) i roboty publiczne (11%). Jednocześnie, uczestnictwo osób bezrobotnych w formach wspierających przedsiębiorczość – dotacjach i refundacjach – kształtowało się na poziomie odpowiednio: 12% i 9%. Dodatkowo zauważalne jest, iż najmniej popularnymi formami okazały się przygotowanie zawodowe (5%) oraz prace interwencyjne (4%).

Analogiczna sytuacja do tej występującej w województwie – czyli największa popularność 3 form: staży, szkoleń i dotacji – wystąpiła w ośmiu powiatach, tj. gryfińskim, polickim, pyrzyckim, sławieńskim, stargardzkim, świdwińskim, świnoujskim i wałeckim. Przedstawione fakty pozwalają wnioskować, iż zakres usług oferowanych przez te urzędy w stopniu znaczącym wpisuje się w wojewódzką strukturę ilościową osób bezrobotnych korzystających z różnorodnych form wsparcia.

W kilku przypadkach odnotowano dominujący poziom udziału w jednej z form wsparcia:

- szkolenia w Świnoujściu (56%), w Gryfinie (46%) i Policach (41%).

- staże w Choszcznie (62%), Kamieniu Pomorskim (61%), Koszalinie (53%) oraz Łobzie (41%);
- roboty publiczne w Gryficach (35%);
- refundacje w Białogardzie (71%);
- dotacje w Kołobrzegu (63%).

Tabela 11. Udział procentowy uczestników poszczególnych programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r.

Jednostka terytorialna	ze względu na aktywną formę							
	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowanie zawodowe	refundacje	dotacje	inna
powiat białogardzki	0%	0%	0%	0%	0%	71%	29%	0%
powiat choszczeński	0%	62%	0%	0%	0%	13%	25%	0%
powiat drawski	11%	24%	5%	12%	0%	24%	25%	0%
powiat goleniowski	37%	14%	4%	0%	0%	21%	25%	0%
powiat gryficki	2%	0%	0%	35%	0%	15%	15%	33%
powiat gryfiński	46%	17%	0%	8%	0%	4%	25%	0%
powiat kamieński	0%	61%	0%	39%	0%	0%	0%	0%
powiat kołobrzescki	0%	0%	0%	0%	0%	37%	63%	0%
m. Koszalin	4%	53%	0%	0%	0%	23%	20%	0%
powiat łobeski	29%	41%	0%	0%	25%	4%	2%	0%
powiat myśliborski	15%	27%	0%	37%	0%	0%	13%	7%
Powiat policki	41%	15%	2%	9%	0%	10%	21%	1%
Powiat pyrzycki	18%	39%	0%	14%	0%	8%	15%	5%
Powiat sławieński	13%	5%	0%	0%	0%	20%	13%	50%
Powiat stargardzki	25%	31%	0%	12%	0%	5%	27%	0%
m. Szczecin	23%	19%	2%	29%	0%	9%	18%	1%
Powiat szczeciński	10%	14%	12%	24%	0%	28%	12%	0%
Powiat świdwiński	15%	34%	22%	0%	0%	10%	13%	7%
Powiat świnoujski	56%	12%	0%	0%	0%	4%	28%	0%
Powiat wałecki	27%	19%	1%	36%	0%	5%	12%	0%
Województwo	15%	37%	4%	11%	5%	9%	12%	7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Ze względu na płeć

Jak wynika z przedstawionych tabelarycznie danych, spośród 8 410 osób uczestniczących w aktywnych formach na poziomie województwa, większość (56%) stanowiły kobiety. Taka tendencja występowała w zdecydowanej większości powiatów (16 z 20), przy czym reprezentacja kobiet korzystających w form aktywizacji zawodowej była najliczniejsza w urzędach pracy w: powiecie kamieńskim (74%), m. Koszalin (67%) oraz powiecie świdwińskim (62%). Z kolei powiaty, w których udział kobiet był najmniej liczny, to: kołobrzescki (14%), białogardzki (36%) i sławieński (39%).

Dodatkowo należy podkreślić, iż kobiety stanowiły większość uczestników trzech rodzajów wsparcia: staży (71%), przygotowania zawodowego (69%) i prac interwencyjnych (67%). Jednocześnie, mężczyźni liczniej korzystali z pozostałych form

wsparcia, w szczególności z dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej (kobiety uczestniczyły w tej formie na poziomie 38%).

Tabela 12. Udział procentowy kobiet w poszczególnych programach finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	formy aktywizacji								Ogółem
	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowanie zawodowe	refundacje	dotacje	inna	
białogardzki	0%	0%	0%	0%	0%	33%	44%	0%	0%
choszczeński	0%	0%	0%	0%	0%	50%	47%	62%	0%
drawski	7%	72%	79%	27%	0%	36%	37%	0%	7%
goleniowski	36%	76%	76%	0%	0%	54%	38%	0%	36%
gryficki	72%	0%	0%	23%	0%	38%	34%	69%	72%
gryfiński	27%	68%	0%	50%	0%	50%	48%	0%	27%
kamieński	0%	80%	0%	50%	0%	0%	0%	0%	0%
kołobrzeski	0%	0%	0%	0%	0%	22%	8%	0%	0%
m. Koszalin	20%	78%	0%	0%	0%	30%	36%	0%	20%
łobeski	50%	57%	0%	0%	69%	28%	36%	0%	50%
myśliborski	45%	73%	0%	32%	0%	0%	37%	65%	45%
policki	52%	80%	71%	50%	0%	47%	53%	0%	52%
pyrzycki	56%	69%	0%	36%	0%	33%	38%	74%	56%
sławieński	41%	68%	0%	0%	0%	31%	26%	39%	41%
stargardzki	22%	72%	0%	46%	0%	49%	34%	0%	22%
m. Szczecin	27%	78%	69%	47%	0%	51%	37%	69%	27%
szczecinecki	39%	76%	65%	58%	0%	45%	39%	0%	39%
świdwiński	55%	71%	64%	0%	0%	44%	43%	57%	55%
świnoujski	42%	81%	0%	0%	0%	50%	46%	0%	42%
wątecki	66%	79%	33%	27%	0%	39%	47%	0%	66%
Województwo	42%	71%	67%	42%	69%	42%	38%	58%	42%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Ze względu na wiek

Z analizy struktury osób bezrobotnych uczestniczących w aktywnych programach rynku pracy w podziale na wiek (tabela 13) wynika, iż najczęściej z pomocy korzystały osoby w wieku do 24 lat (32%). Kolejną grupą były osoby w wieku 25 – 34 lata (27%) oraz 45 – 54 lata (20%). Jednocześnie, bezrobotni z tzw. grupy osób w wieku przedemerytalnym (kategorie 55 – 59 lat oraz powyżej 60 lat) w niewielkim stopniu korzystały z dostępnych instrumentów pomocowych (odpowiednio: 9% i 2%), zaś w kilku powiatach (kołobrzeski – grupa 55-59; białogardzki, kołobrzeski, sławieński, świnoujski – grupa 60+) w ogóle.

Diagnoza wieku beneficjentów na poziomie powiatów odzwierciedla ogólną tendencję dla województwa: w zdecydowanej większości urzędów pracy (18 na 20) dominującą grupą uczestników form aktywizacji zawodowej były osoby w wieku do 24 lat lub w wieku 25 – 34 lata. Warto podkreślić, iż jedynie w powiatach pyrzyckim i szczecineckim, działaniami aktywizacyjnymi najczęściej obejmowano osoby w wieku

45 – 54 lata (na poziomie odpowiednio: 35% i 24%), przy czym dość znaczny odsetek udziału tej grupy odnotowano również w powiecie myśliborskim (28%).

Tabela 13. Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na wiek

powiat	ze względu na wiek					
	do 24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	powyżej 60 lat
białogardzki	4%	45%	22%	16%	12%	0%
choszczeński	47%	31%	5%	15%	2%	1%
drawski	41%	22%	7%	23%	5%	2%
goleniowski	38%	29%	10%	18%	5%	1%
gryfiński	18%	30%	15%	20%	15%	1%
gryfiński	43%	34%	6%	10%	5%	2%
kamieński	56%	6%	6%	11%	17%	6%
kołobrzeski	21%	42%	26%	11%	0%	0%
m. Koszalin	33%	47%	10%	5%	3%	2%
łobeski	38%	23%	11%	20%	8%	1%
myśliborski	35%	14%	7%	28%	11%	4%
policki	25%	33%	14%	10%	15%	2%
pyrzycki	28%	17%	8%	35%	10%	1%
ślawieński	34%	34%	19%	11%	3%	0%
stargardzki	42%	23%	10%	19%	6%	1%
m. Szczecin	21%	30%	11%	22%	13%	3%
szczecinecki	22%	24%	16%	24%	12%	2%
świdwiński	34%	24%	12%	18%	11%	1%
świnoujski	8%	44%	16%	24%	8%	0%
wałeccki	34%	19%	10%	21%	15%	1%
Województwo	32%	27%	11%	20%	9%	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Przedstawiona statystyka wyraźnie wskazuje, iż osoby w wieku przedemerytalnym stosunkowo rzadko (w porównaniu do innych grup) uczestniczyły w oferowanych formach wsparcia. Jeśli wziąć pod uwagę fakt, iż osoby młode charakteryzują się większą mobilnością, zdolnością szybszego dostosowywania się do zmieniających się uwarunkowań danego rynku pracy i wynikającą z tego większą umiejętnością samodzielnego znalezienia odpowiedniej pracy, to zasadne wydaje się podjęcie przez publiczne służby zatrudnienia działań intensyfikujących pomoc również dla grupy bezrobotnych w wieku powyżej 45 roku życia.

Ze względu na wykształcenie

Badanie struktury ilościowej osób bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu ze względu na wykształcenie (tabela 14) wskazuje, iż w województwie najczęstszymi beneficjentami wsparcia były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym lub poniżej (28%). Warto podkreślić, iż te dwie grupy stanowiły ponad połowę ogółu zarejestrowanych. Jednocześnie, w mniejszym stopniu z form pomocy państwa korzystały osoby z wykształceniem policealnym

i średnim (17%) oraz średnim ogólnokształcącym (16%), natomiast mniej niż co dziesiąta osoba (11%) charakteryzowała się wykształceniem wyższym.

Zwraca uwagę, iż w większości powiatów (16 na 20) sytuacja kształtowała się podobnie jak w województwie – osoby cechujące się niskim wykształceniem (gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym) stanowiły większość osób bezrobotnych korzystających z pomocy. Nieznacznie odmienny trend miał miejsce w powiecie choszczeńskim (w którym najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 29%), jak również w gryfińskim (w którym najczęściej z dostępnych form wsparcia korzystały osoby po szkole policealnej i średniej zawodowej 33%). Co więcej, w 2 urzędach najliczniejszą grupę beneficjentów badanych obszarów wsparcia stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (w Kamieniu Pomorskim – 33%, w Koszalinie – 30%).

Statystyki wskazują na charakterystyczny trend ukazujący zależność liczby beneficjentów działań pomocowych od poziomu wykształcenia tych osób (im niższe wykształcenie, tym liczniejsze uczestnictwo w formach wsparcia). Jeden z powodów to niemożność znalezienia pracy przez osoby mające niskie kwalifikacje zawodowe (niespełnienie wymagań ewentualnego pracodawcy). Dodatkowo osoby poszukujące zatrudnienia, chcące podnieść swoje kwalifikacje, decydują się na udział w szkoleniach mając nadzieję, iż nabycie nowych umiejętności zwiększy ich szanse na konkurencyjnym rynku pracy. Ponadto, osoby mające wyższe wykształcenie cechują się większą mobilnością w porównaniu do osób nie posiadających dostatecznego wykształcenia.

Tabela 14. Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na wykształcenie

powiat	ze względu na wykształcenie				
	gimnazjalne i poniżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólnokształcące	policealne i średnie zawodowe	wyższe
białogardzki	29%	41%	10%	14%	6%
choszczeński	25%	18%	29%	19%	8%
drawski	21%	34%	20%	20%	5%
goleniowski	28%	28%	18%	19%	8%
gryfiński	26%	41%	15%	13%	5%
gryfiński	18%	25%	12%	33%	12%
kamieński	17%	11%	28%	11%	33%
kołobrzeski	16%	42%	5%	21%	16%
m. Koszalin	13%	23%	16%	17%	30%
łobeski	36%	30%	23%	9%	4%
myśliborski	34%	29%	26%	8%	3%
policki	26%	17%	16%	20%	21%
pyrzycki	31%	33%	13%	16%	6%
ślawieński	33%	33%	14%	20%	1%
stargardzki	26%	24%	22%	20%	8%
m. Szczecin	28%	23%	8%	15%	25%
szczecinecki	27%	33%	10%	22%	7%
świdwiński	26%	34%	12%	22%	6%
świnoujski	24%	36%	24%	8%	8%
wałeki	39%	22%	6%	19%	14%
Województwo	28%	28%	16%	17%	11%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Ze względu na staż pracy

Analiza struktury uczestnictwa osób bezrobotnych w aktywnych programach rynku pracy w podziale na staż pracy (tabela 15) wskazuje, iż z pomocy państwa w największym stopniu korzystały osoby nie posiadające jakiegokolwiek stażu pracy (27%). Drugą w kolejności grupę beneficjentów korzystających ze wsparcia urzędów pracy były osoby charakteryzujące się stażem pracy od 1 do 5 lat (21%). W przypadku osób cechujących się wieloletnim stażem pracy, ten udział był niewielki, zwłaszcza grupy osób ze stażem powyżej 30 lat: 3%.

W większości powiatów województwa (13 z 20) osoby nie mające za sobą doświadczenia w miejscu pracy stanowiły najlichnieszą grupę. W kilku przypadkach (6 urzędów) dominowały osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Dość nietypowo kształtowała się sytuacja w powiecie kołobrzeskim, w którym najlichnieszy był udział bezrobotnych ze stażem pracy od 5 do 10 lat.

Warto podkreślić, iż w niemal każdym powiecie odnotowano udział osób z każdego przedziału, za wyjątkiem osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat w powiecie kamieńskim oraz osób posiadających co najmniej 30 – letni staż pracy (powiaty: drawski, kamieński, kołobrzeski, policki).

Tabela 15. Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na staż pracy

powiat	ze względu na staż pracy						bez stażu
	do 1 roku	od 1 do 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 20 lat	od 20 do 30 lat	od 30 i więcej	
białogardzki	10%	25%	22%	18%	12%	10%	25%
choszczeński	19%	18%	12%	2%	7%	19%	18%
drawski	6%	29%	12%	12%	2%	6%	29%
goleniowski	16%	24%	11%	10%	11%	16%	24%
gryficki	10%	26%	17%	13%	16%	10%	26%
gryfiński	10%	24%	12%	4%	7%	10%	24%
kamieński	6%	6%	6%	0%	28%	6%	6%
kołobrzeski	5%	21%	37%	21%	5%	5%	21%
m. Koszalin	23%	23%	8%	9%	6%	23%	23%
łobeski	14%	22%	12%	9%	11%	14%	22%
myśliborski	13%	15%	10%	15%	19%	13%	15%
policki	23%	17%	12%	8%	5%	23%	17%
pyrzycki	13%	13%	10%	18%	15%	13%	13%
sławiński	4%	28%	26%	14%	5%	4%	28%
stargardzki	19%	23%	14%	9%	8%	19%	23%
m. Szczecin	16%	20%	8%	10%	10%	16%	20%
szczecinecki	12%	19%	15%	18%	16%	12%	19%
świdwiński	9%	12%	13%	13%	18%	9%	12%
świnoujski	24%	24%	4%	20%	8%	24%	24%
wałECKI	7%	22%	17%	14%	15%	7%	22%
Województwo	14%	21%	13%	11%	11%	14%	21%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Ze względu na czas pozostawania bez pracy

Przedstawiona w ujęciu procentowym struktura osób bezrobotnych uczestniczących w formach aktywizacji zawodowej, ze względu na czas pozostawania bez pracy (tabela 16) wskazuje, iż z dostępnych instrumentów rynku pracy, najczęściej korzystały osoby pozostające w ewidencji bezrobotnych przez stosunkowo krótki czas. Najczęściej były to osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy (25%), w dalszej kolejności bezrobotni zarejestrowani maksymalnie 1 miesiąc (22%) oraz pozostający w rejestrach od 3 do 6 miesięcy (21%). Osoby posiadające status bezrobotnego od co najmniej 2 lat, stanowiły 5,5% ogółu badanej grupy.

Dodatkowo, analiza tych danych w ujęciu terytorialnym pozwala zaobserwować, iż osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy zdominowały statystyki w 8 z 20 urzędów, natomiast osoby krótkotrwale bezrobotne (do 1 miesiąca) rejestry 6 urzędów. Jednocześnie, w 4 urzędach większość stanowiły osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy, a w 2 powiatach – świnoujskim i choszczeńskim – osoby zarejestrowane od 3 do 6 miesięcy (odpowiednio: 40% i 22%).

Tabela 16. Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na czas pozostawania bez pracy

powiat	ze względu na czas pozostawania bez pracy					
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	od 12 do 24 miesięcy	powyżej 24 miesięcy
białogardzki	27%	22%	12%	20%	8%	27%
choszczeński	18%	21%	22%	17%	18%	18%
drawski	28%	30%	14%	17%	10%	28%
goleniowski	23%	30%	21%	16%	7%	23%
gryficki	29%	20%	19%	17%	9%	29%
gryfiński	18%	18%	24%	33%	5%	18%
kamieński	56%	17%	0%	17%	6%	56%
kołobrzeski	0%	16%	21%	32%	16%	0%
m. Koszalin	22%	34%	18%	16%	6%	22%
łobeski	15%	31%	19%	13%	12%	15%
myśliborski	27%	26%	17%	14%	10%	27%
policki	15%	25%	22%	17%	14%	15%
pyrzycki	17%	18%	18%	24%	9%	17%
ślawieński	24%	30%	21%	15%	3%	24%
stargardzki	9%	11%	26%	32%	15%	9%
m. Szczecin	21%	35%	26%	14%	4%	21%
szczecinecki	38%	19%	17%	14%	9%	38%
świdwiński	33%	16%	9%	15%	18%	33%
świnoujski	4%	36%	40%	20%	0%	4%
wałęcki	24%	33%	19%	21%	3%	24%
Województwo	22%	25%	20%	18%	9%	22%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

III. Charakterystyka form aktywizacji zawodowej stosowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy województwa zachodniopomorskiego

Stworzenie szczegółowej charakterystyki instrumentów rynku pracy umożliwia dokładne zanalizowanie istotności poszczególnych form aktywizacji zawodowej względem wszystkich dostępnych i stosowanych rodzajów pomocy, źródeł finansowania oraz obszarów wsparcia osób bezrobotnych. Wskutek tego można kompleksowo ocenić przydatność poszczególnych rodzajów wsparcia w procesie przeciwdziałania bezrobociu. Efektem finalnym powinno być zdefiniowanie możliwych ścieżek postępowania, usprawniających instytucjonalny system wsparcia zatrudnienia.

W niniejszym rozdziale scharakteryzowano siedem podstawowych form pomocy osobom bezrobotnym, najczęściej stosowanych w 2009 roku. Są to: szkolenia, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, przygotowanie zawodowe, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W oparciu o dostępne dane, poddano analizie każdą z tych form, charakteryzując je na poziomie powiatów wg następujących kryteriów podziału:

- udział procentowy wydatków na daną aktywną formę w stosunku do ogółu nakładów,
- wg rodzaju programu (źródła finansowania),
- wg obszaru wsparcia (dotyczy szkoleń),
- wg sektora własności (dotyczy staży),
- wg rodzaju działalności przedsiębiorstwa (dotyczy staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, przygotowania zawodowego, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej).

Szkolenia

Jak wskazała analiza szkoleń w ujęciu finansowo – ilościowym przedstawiona w I rozdziale niniejszego opracowania (tabela 2), szkolenia realizowało 16 powiatów. Ich organizacja wymagała poniesienia kosztów w wysokości 3,5 mln zł., co w stosunku do kwoty 54,2 mln zł wydanych w województwie na wszystkie formy wsparcia – stanowiło 7%.

Taki poziom nakładów pozwolił zaktywizować 1 406 osób chcących podnieść swoje kwalifikacje zawodowe, co w odniesieniu do liczby 8 410 osób objętych wsparciem w ramach wszystkich form, oznaczało udział na poziomie 17%.

Szkolenia w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej

Jak wskazuje analiza danych ujętych w tabeli 17, w ośmiu powiatach udział procentowy wydatków na szkolenia w całości nakładów był wyższy niż w województwie (7%), przy czym zdecydowanie wyższy miał miejsce w urzędach pracy w: Gryfinie (16%), Łobzie (16%), Policach (15%), Wałczu (14%) oraz Świnoujściu (12%). Jednostki, które nie realizowały szkoleń w ramach programów ze środków Rezerwy Ministra to powiaty: białogardzki, choszczeński, kamieński i kołobrzeski.

Tabela 17. Wydatki na szkolenia finansowane ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	wydatki		
	całkowite (w zł)	na szkolenia (w zł)	Udział wydatków na szkolenia w całkowitych (%)
białogardzki	1 413 513		0%
choszczeński	2 305 400		0%
drawski	2 233 760	31 740	1%
goleniowski	3 961 700	349 954	9%
gryficki	3 391 243	35 320	1%
gryfiński	2 158 700	338 760	16%
kamieński	121 030		0%
kołobrzeski	349 996		0%
m. Koszalin	1 691 300	1 400	0%
łobeski	5 152 000	800 000	16%
myśliborski	2 283 600	74 923	3%
policki	1 671 000	240 695	14%
pyrzycki	1 320 400	95 059	7%
sławieński	2 164 400	84 237	4%
stargardzki	5 698 100	345 400	6%
m. Szczecin	8 645 105	584 562	7%
szczecinecki	4 818 600	96 600	2%
świdwiński	2 736 400	138 177	5%
świnoujski	351 600	43 900	13%
wałęcki	1 737 300	244 459	14%
Województwo	54 205 148	3 505 186	7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Szkolenia w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Z analizy zestawienia liczby uczestników biorących udział w poszczególnych rodzajach programów w podziale na powiaty (tabela 18) wynika, iż największą liczbę osób (629) kierowano do odbywania szkoleń w ramach programu „przedsiębiorczość”, co w stosunku do całkowitej liczby bezrobotnych, wynoszącej 1 406 osób, stanowiło 45%. Natomiast o niemal połowę mniej osób skierowano na kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje w ramach programu „30 minus”.

Zwraca uwagę, iż jedynie w powiecie polickim do odbywania szkoleń kierowano w ramach aż 4 typów programów („przedsiębiorczość”, „45/50 plus”, „zwolnienia”, „inne”). Jednocześnie, finansowanie działań pomocowych za pośrednictwem 3 programów zapewniło sobie 6 powiatów.

Tabela 18. Liczba uczestników szkoleń organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

powiat	przedsiębiorczość	30 minus	45/50	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	ogółem
drawski		5	10				15
goleniowski		87	30			9	126
gryficki						25	25
gryfiński	10	66	10				86
m. Koszalin	5						5
łobeski	329						329
myśliborski	50		10				60
policki	24		32	28		19	103
pyrzycki		27	9	4			40
sławieński	43	11					54
stargardzki		84	17			20	121
m. Szczecin		39	40			127	206
szczecinecki				41			41
świdwiński	57	22	5				84
świnoujski	24						24
wałeccki	87						87
Województwo	629	341	163	73	0	200	1 406

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Szkolenia w podziale na obszary wsparcia

Jak wynika z poniższego zestawienia (tabela 19), spośród 1 406 osób podejmujących w 16 powiatach szkolenia i kursy w ramach środków Rezerwy Ministra, największa ich liczba korzystała z następujących obszarów szkoleniowych:

- Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy – 246 osób,
- Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 151 osób,
- Zarządzanie i administrowanie – 111 osób,
- Ochrona własności i osób – 101 osób,
- Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 100 osób.

W każdym z pozostałych obszarów szkoleń uczestniczyło mniej niż 100 osób.

Kolejnym istotnym faktem wymagającym podkreślenia jest ten, iż w 8 obszarach żaden z powiatów nie organizował form podnoszenia kwalifikacji:

- Podstawowe programy ogólne, w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania liczenia;
- Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna;
- Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne, w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia;
- Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka;
- Matematyka i statystyka;
- Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja;
- Ochrona środowiska.

Diagnoza uczestnictwa osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach szkoleń ukazuje, iż największe zróżnicowanie oferty szkoleniowej wystąpiło w powiecie łobeskim (klienci Urzędu uczestniczyli w szkoleniach w ramach 17 różnych obszarów), polickim (15 obszarów) oraz goleniowskim (13). Równie szerokiego wyboru mogli dokonać bezrobotni mieszkańcy Gryfina (10), Stargardu Szczecińskiego (9) oraz Szczecina i Wałcza (w obu powiatach po 8).

Badając kierunki doskonalenia zawodowego, podejmowane przez osoby bezrobotne, warto zwrócić uwagę na dość charakterystyczną sytuację występującą w niektórych powiatach:

- w PUP Goleniów osoby bezrobotne były najczęściej kierowane na typy szkoleń: „Architektura i budownictwo” – 29 osób i na „Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy” – 24 osoby, łącznie na te dwa obszary skierowano 42% ogółu osób objętych szkoleniami w powiecie.
- w gryfińskim urzędzie pracy największą liczbę osób kierowano na „Zarządzanie i administrowanie” – 22 osoby, a także na „Technika i handel artykułami technicznymi, w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów” – 19 osób, łącznie te osoby stanowiły 48% ogółu objętych szkoleniami.
- w Łobzie ze szkoleń skorzystało najwięcej bezrobotnych w województwie – 329 osób. Najliczniejsze grupy odnotowano w ramach typów: „Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami” – 99 osób, „Architektura

i budownictwo” – 58 osób, a także: „Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy” – 49 osób.

Tabela 19. Liczba uczestników szkoleń organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009, w podziale na obszary wsparcia

powiat	drawski	goleniowski	gryficki	gryfiński	m. Koszalin	łobeski	myśliborski	policki	pyrzycki	ślawieński	stargardzki	m. Szczecin	szczeciński	świdwiński	świnoujski	watecki	Województwo
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej						10	50										60
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	1							1									2
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne		1				3		1									5
Języki obce								1	1			2					4
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami				3		99		16	7				10			16	151
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna		4		2		3		2	8		4	2		56		19	100
Zarządzanie i administrowanie				22		10		24		43			12				111
Prace sekretarskie i biurowe						10					5						15
Informatyka i wykorzystanie komputerów				1		16					1	5				3	26
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym: naprawa i konserwacja pojazdów		10		19		19		2					10	1			61
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	2																2
Architektura i budownictwo		29				58		1				15					103
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo		6				17	10	8			3						44
Weterynaria		1				1											2
Opieka zdrowotna		1	1			4											6
Opieka społeczna		11						3		11				20			45
Ochrona własności i osób		13	1	3		4		18			6	54		1		1	101
Usługi gastronomiczne		12				4		2			1						19
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne		5		10		10		7	1		6	18			3	2	62
Usługi krawieckie, obuwnicze																10	10
Usługi stolarskie, szklarskie						12							9				21
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	12	24		11		49		6	6		38	71		5	3	21	246
Pozostałe usługi				14					11					1		15	41
Inne obszary szkoleń		9	23	1	5			11	6		57	39			18		169
Ogółem	15	126	25	86	5	329	60	103	40	54	121	206	41	84	24	87	1 406

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

- w polickim urzędzie pracy największe zainteresowanie odnotowano w przypadku obszaru: „Zarządzanie i administrowanie” – 24 osoby, „Ochrona własności i osób” – 18 osób, jak również „Sprzedaż, marketing, public relations, handel

nieruchomościami” – 16 osób. W ramach tych 3 obszarów szkoleń kwalifikacje zawodowe podniosło 56,3% ogółu kursantów.

- urząd pracy w Stargardzie Szczecińskim skierował najliczniejszą grupę bezrobotnych na „Inne obszary szkoleń” (57 osób) i „Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy” (38 osób), co łącznie stanowiło 79% ogółu bezrobotnych kierowanych do odbywania szkoleń.
- w PUP Szczecin najliczniejszą grupę objęto wsparciem w ramach obszaru „Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy” (71 osób), „Ochrona własności i osób” (54 osoby) oraz „Inne obszary szkoleń” (39 osób). Łącznie stanowiło to 80% pomocy udzielonej w ramach 8 wszystkich realizowanych obszarów szkoleń.
- z 7 obszarów szkoleń realizowanych w świdwińskim PUP, najliczniejszą grupę uczestników odnotowano w „Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna” (56 osób), co oznaczało 67% udziału w stosunku do ogółu bezrobotnych biorących udział w szkoleniach.

Dodatkowo, z analizy wielkości udziału osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach szkoleniowych w podziale na powiaty wynika, iż część obszarów szkoleń była popularna w więcej niż jednym powiecie, natomiast niektóre organizowane moduły szkoleniowe były charakterystyczne tylko dla jednego urzędu pracy.

Do pierwszej grupy należały:

- „Zarządzanie i administrowanie” – w 3 powiatach (gryfińskim, polickim oraz sławieńskim) uczestnicy tego obszaru szkoleniowego stanowili najliczniejszą grupę osób podejmujących szkolenia (udział na poziomie odpowiednio: 26%, 23%, 80%).
- „Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy” – osoby z 3 powiatów (drawskiego, m. Szczecina, wałeckiego) w przypadku tego obszaru szkoleniowego stanowiły większość uczestniczących (80%, 35%, 24%).
- „Inne obszary szkoleń” – uczestnicy tego modułu stanowili w 3 powiatach (gryfickim, stargardzkim, świnoujskim) większość osób korzystających z form doskonalenia zawodowego (odpowiednio na poziomie: 92%, 47%, 75%).

Do grupy drugiej należał obszar:

- „Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej” – w powiecie myśliborskim osoby kierowane do odbywania szkoleń w ramach tego obszaru stanowiły 83% - był to jedyny urząd, w którym ten udział był tak wysoki.

Stáže

Przedstawiona w rozdziale I diagnoza staży w ujęciu ilościowo – finansowym wykazała, iż ta forma aktywizacji zawodowej była realizowana przez 17 powiatów. Na ich organizację poniesiono koszty w wysokości 10,5 mln zł, co w odniesieniu do kwoty 54,2 mln zł wydatkowanych w województwie na wszystkie instrumenty wsparcia – stanowiło 19,4% całości.

Nakłady poniesione w kwocie przedstawionej powyżej, pozwoliły 3 293 osobom na zdobycie doświadczenia w miejscu pracy. W stosunku do ogółu zaktywizowanych osób bezrobotnych w powiecie, stażyści stanowili 39%, co oznaczało najwyższy udział w województwie.

Stáže w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej

Z zestawienia danych ujętych w tabeli 20 wynika, iż w dziewięciu powiatach udział procentowy wydatków na staże w stosunku do całości nakładów był wyższy niż w województwie (19,4%), przy czym zauważalną różnicę odnotowano m. in. w urzędach pracy w Kamieniu Pomorskim (58%), Łobzie (45%) oraz Pyrzycach (37%).

Tabela 20. Wydatki na organizację staży finansowanych ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	Wydatki		Udział wydatków na staże w całkowitych (%)
	całkowite	na staże	
białogardzki	1 413 513		0%
choszczeński	2 305 400	583 500	25%
drawski	2 233 760	225 920	10%
goleniowski	3 961 700	439 568	11%
gryficki	3 391 243		0%
gryfiński	2 158 700	298 700	14%
kamieński	121 030	69 084	57%
kołobrzeski	349 996		0%
m. Koszalin	1 691 300	563 800	33%
łobeski	5 152 000	2 321 000	45%
myśliborski	2 283 600	739 300	32%
policki	1 671 000	317 635	19%
pyrzycki	1 320 400	483 476	37%
sławieński	2 164 400	128 002	6%
stargardzki	5 698 100	1 381 190	24%
m. Szczecin	8 645 105	1 209 215	14%
szczecinecki	4 818 600	515 300	11%
świdwiński	2 736 400	835 498	31%
świnoujski	351 600	45 100	13%
wałeccki	1 737 300	352 358	20%
Województwo	54 205 148	10 508 646	19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Staże w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Badanie liczby uczestników staży w poszczególnych rodzajach programów na poziomie powiatów (tabela 21) wskazuje, iż zdecydowanie największa grupa osób (1 953) była kierowana do odbywania staży w ramach programu „30 minus”, co w stosunku do całkowitej liczby aktywizowanych stażystów, wynoszącej 3 293 osoby, stanowiło 59%. Zdecydowanie mniej osób kierowano do odbywania tej formy w przypadku programu „45/50 plus” (489 osób).

Ponadto należy zwrócić uwagę, iż jedynie w Szczecinie do odbywania staży kierowano w ramach aż 4 typów programów („przedsiębiorczość”, „30 minus”, „45/50 plus”, „inne”), z kolei w 4 powiatach (choszczeński, łobeski, policki i pyrzycki) wykorzystywano do tego środki w ramach 3 programów, natomiast w większości urzędów (12) wsparcie realizowano w oparciu o jeden lub dwa programy aktywizacji zawodowej.

Przedstawione powyżej statystyki, wskazujące na znaczną liczbę skierowań na staże w ramach programu „30 minus” to m. in. efekt realizacji założeń tego programu, determinujących uczestnictwo osób młodych (w wieku do 30 lat). Tak określona grupa beneficjentów zdeterminowała wybór staży zawodowych, jako najskuteczniejszej formy wspierania osób znajdujących się na początkowych etapach kariery zawodowej. Jednocześnie, znaczne grono osób uczestniczyło w stażach w ramach programu „45/50 plus”, co jest związane ze zmianą, która nastąpiła w przepisach prawa (Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw - Dz.U.09.6.33) wskazującą, iż uczestnikami tej formy mogą być nie tylko osoby w wieku do 25 roku życia (wcześniejsze zapisy), lecz również bezrobotni z innych kategorii.

Tabela 21. Liczba uczestników staży organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

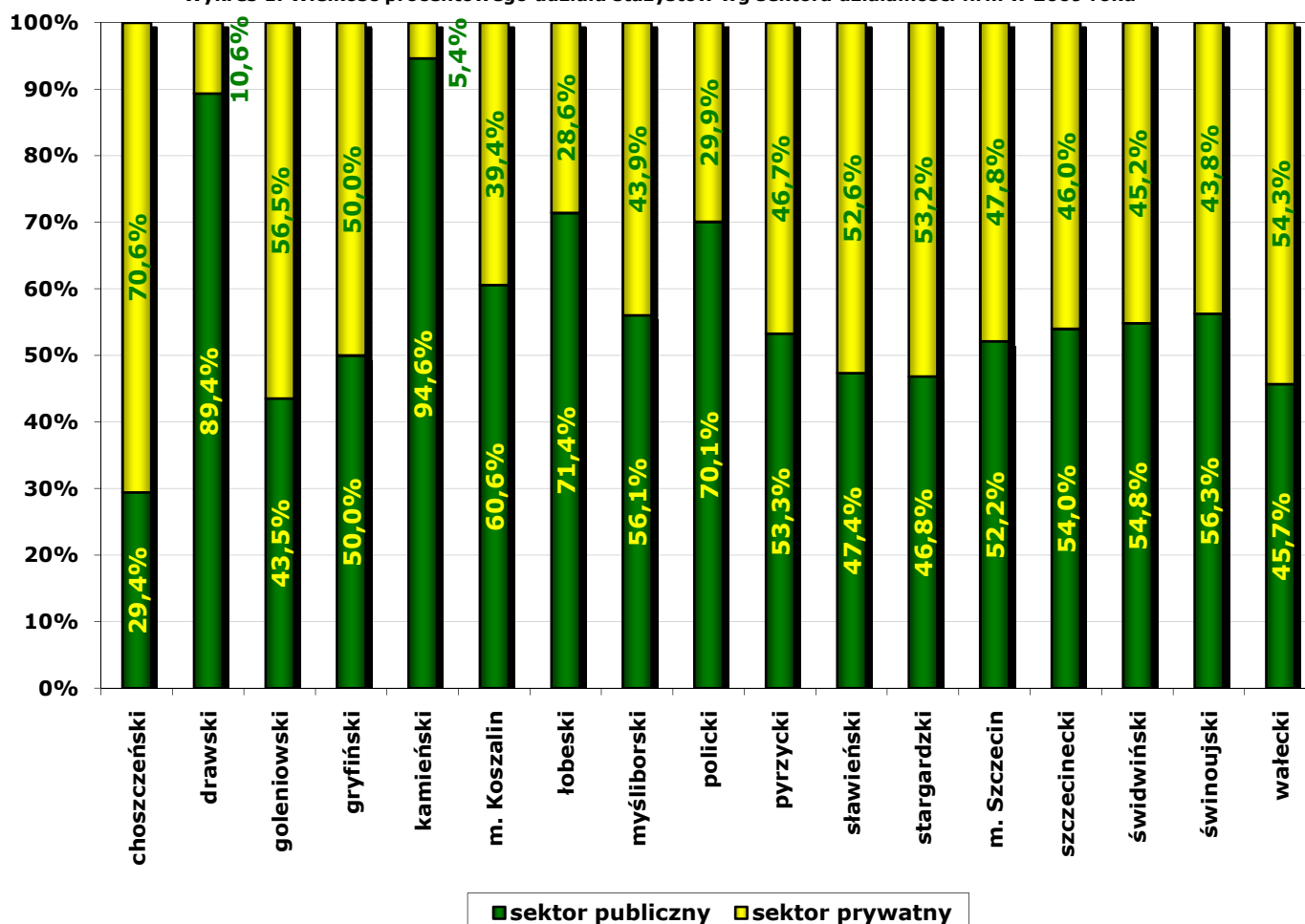
powiat	przedsiębiorczość	30 minus	45/50 plus	zwolnienia	kłeski żywiołowe	inne	ogółem
choszczeński		48	26			130	204
drawski		90	23				113
goleniowski		124					124
gryfiński		56	16				72
kamieński		47				9	56
m. Koszalin		231					231
łobeski	193	284	99				576
myśliborski	59						59
policki			20	53		44	117
pyrzycki		90	28	9			127
sławieński		38					38
stargardzki		278	134				412
m. Szczecin	77	314	17			150	558
szczecinecki		150					150
świdwiński		203	96				299
świnoujski	16						16
wałECKI	111		30				141
Województwo	456	1 953	489	62	0	333	3 293

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Staże w podziale na sektor własności

Jak wynika z danych procentowych dotyczących sektora własności podmiotów, do których kierowano stażystów (wykres 1), większość (56%) stanowiły jednostki funkcjonujące w sektorze publicznym. Tendencja wojewódzka znalazła odzwierciedlenie na poziomie lokalnym w przypadku jedenastu powiatów, przy czym największy udział odnotowano w statystykach urzędów pracy w: Kamieniu Pomorskim (95%), Drawsku Pomorskim (89%) oraz w Łobzie (71%). Jednocześnie, w pięciu powiatach odnotowano trend odwrotny, a największa rozbieżność dotyczyła jednostek zatrudnienia w: Choszcznie (71%), Goleniowie (57%) i Wałczu (54%). W powiecie gryfińskim liczba stażystów kierowanych do pracy w obu sektorach była równa.

Wykres 1. Wielkość procentowego udziału stażystów wg sektora działalności firm w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Staże w podziale na rodzaj działalności pracodawcy

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 22 dotyczącej liczby uczestników staży z uwzględnieniem rodzaju działalności pracodawców przyjmujących osoby

bezrobotne w ujęciu lokalnym (na poziomie powiatów), grupa 3 202² beneficjentów programów finansowanych ze środków Rezerwy Ministra została skierowana do firm sklasyfikowanych w 72 grupach schematu Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Tabela 22. Liczba uczestników staży w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku

Nazwa sekcji wg PKD	choszczeński	drawski	goleniowski	gryfiński	kamieński	m. Koszalin	łobeski	policki	pyrzycki	ślawieński	stargardzki	m. Szczecin	szczecinecki	świdwiński	świnoujski	watecki	Województwo
UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ	5		1				9		1		3	1		5			25
LEŚNICTWO I POZYSKIWANIE DREWNA	5	3	1			2	18				4		2	1			36
RYBACTWO								1									1
PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	3		1				35	2	6			6	4			1	58
PRODUKCJA NAPOJÓW											4			2		1	7
PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH			1														1
PRODUKCJA ODZIEŻY	1										5	2					8
PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH		1	3			1		1			3						9
PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA	4							1						3			8
PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU			1										1	3			5
PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	2						3				3	4	1				13
PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH		1	2								1						4
PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	2						1				1	1		5			10
PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	1												1				2
PRODUKCJA METALI						1		9									10
PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	2								1		1	2					6
PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH											2		2				4
PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH							3					1					4
PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA											3						3

² Przedstawiona wielkość jest nietożsama z wartością ogólnej liczby beneficjentów staży podaną w tabeli 8 na stronie 13, gdyż część kodów podklas była niemożliwa do zidentyfikowania na podstawie schematów klasyfikacji PKD z lat 2004 i 2007.

UBEZPIECZENIA, REASEKURACJA ORAZ FUNDUSZE EMERYTALNE, Z WYŁĄCZENIEM OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	1	3	3	3	4	4	1	2			9	12		4	1	1	48
DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	1	3		2		1		1			6	5					19
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	3		1			2	4		1			11	3	4			29
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNICZA, RACHUNKOWO-KSIĘGOWA I DORADZTWO PODATKOWE	2		2			18	4		1			15	5	3			50
DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM	1	3		1	1	2	5	1		1	2	11			1	6	35
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ARCHITEKTURY I INŻYNIERII; BADANIA I ANALIZY TECHNICZNE	2					1	3			1		9		2		1	19
REKLAMA, BADANIE RYNKU I OPINII PUBLICZNEJ			2				2					3					7
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	2	3		1		6	4			1	31	6	1	1	3		59
DZIAŁALNOŚĆ WETERYNARYJNA							1	1									2
WYNAJEM I DZIERŻAWA	3		1														4
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM												2					2
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE REZERWACJI I DZIAŁALNOŚCI Z NIĄ ZWIĄZANE	5					1	3		3		1	5	2				20
DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA		16	2	7	3	11	10	2	3		49	1	2	3		1	110
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI	1					1	1		1			2					6
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ						1											1
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	39	39	42	15	21	58	256	29	17	3	88	179	48	102	8	23	967
EDUKACJA	8	12	12	9	9	32	66	15	11		34	34	18	61		23	344
OPIEKA ZDROWOTNA	12		1			1			20	1	60	23	5	1		6	130
POMOC SPOŁECZNA Z ZAKWATEROWANIEM	2	4				1	13		8			6	1	1			36
POMOC SPOŁECZNA BEZ ZAKWATEROWANIA	2	2				2	9	8	5			14	5	20			67
DZIAŁALNOŚĆ TWÓRCZA ZWIĄZANA Z KULTURĄ	2	8	7	1		1	20	2	2		1	4	3	5			56
DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK, ARCHIWÓW, MUZEÓW ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ			2			4	6	3	2		8	2	2			1	30

DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z GRAMI LOSOWYMI I ZAKŁADAMI WZAJEMNYMI	2	4	1	2		9					11						29
DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA, ROZRYWKOWA I REKREACYJNA				5		3		4			19	2	2			1	36
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH	2		4			5	15	2	3	12		13	2	2			60
NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO			1			1	1										3
POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	4		4			6	4	8	3	1		37	4	5			76
ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE												1					1
ogółem	212	113	121	72	43	226	574	117	124	38	468	546	149	299	16	84	3 202

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

W przypadku 5 rodzajów działalności przedsiębiorstw, do odbywania stażu zawodowego skierowano więcej niż 100 osób:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 967 osób,
- Edukacja – 344 osoby,
- Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 179 osób,
- Opieka zdrowotna – 130 osób,
- Działalność detektywistyczna i ochroniarska – 110 osób.

10 kategorii działalności, w których liczba stażystów zawierała się w przedziale 51 - 100 osób to:

- Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport – 98 osób,
- Pozostała indywidualna działalność usługowa – 76 osób,
- Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 69 osób,
- Pomoc społeczna bez zakwaterowania – 67 osób,
- Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych – 62 osoby,
- Działalność organizacji członkowskich – 60 osób,
- Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych – 60 osób,
- Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 59 osób,
- Produkcja artykułów spożywczych – 58 osób,
- Działalność twórcza związana z kulturą – 56 osób,

Nie więcej niż 50 stażystów skierowano do 57 grup działalności, były to m. in.:

- Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe – 50 osób,
- Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego – 48 osób,
- Roboty budowlane specjalistyczne – 37 osób,
- Leśnictwo i pozyskiwanie drewna – 36 osób,
- Pomoc społeczna z zakwaterowaniem – 36 osób,
- Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna – 36 osób
- Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków – 35 osób,
- Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem – 35 osób,
- Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą – 30 osób,

W 16 grupach nie odnotowano skierowań do odbywania staży, były to m. in.:

- Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu),
- Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego,
- Górnictwo rud metali,
- Pozostałe górnictwo i wydobywanie,
- Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie,
- Produkcja wyrobów tytoniowych,
- Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji,
- Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej,
- Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
- Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami,
- Transport lotniczy,
- Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych,
- Działalność usługowa w zakresie informacji,
- Badania naukowe i prace rozwojowe,
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników ,
- Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

Prace interwencyjne

Z diagnozy ilościowo – finansowej prac interwencyjnych ujętej w I rozdziale niniejszej analizy wynika, iż tę formę wsparcia realizowało 6 powiatów. Na ich organizację poniesiono koszty w wysokości 0,69 mln zł, co w odniesieniu do kwoty 54,2 mln zł wydanych w województwie na wszystkie realizowane formy aktywizacji zawodowej – stanowiło jedynie 1%.

Wskutek poniesionych nakładów wsparciem w ramach prac interwencyjnych objęto 354 osoby bezrobotne pozostające w rejestrach urzędów pracy. W odniesieniu do liczby 8 410 osób zaktywizowanych przy zastosowaniu wszystkich form aktywnej polityki rynku pracy, oznaczało to udział na poziomie 4%.

Prace interwencyjne w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej

Analiza udziału procentowego wydatków poniesionych na organizację prac interwencyjnych przez 7 urzędów pracy wykazała, iż w przypadku 2 z nich odsetek nakładów był najwyższy w stosunku do średniej dla województwa (1%), były to urzędy w Świdwinie (9%) i Szczecinku (5%).

Tabela 23. Wydatki na organizację prac interwencyjnych finansowanych ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	wydatki		
	całkowite	na prace interwencyjne	Udział wydatków na prace interwencyjne w całkowitych (%)
drawski	2 233 760	38 500	1,7%
goleniowski	3 961 700	58 322	1,5%
policki	1 671 000	2 840	0,2%
m. Szczecin	8 645 105	69 155	0,8%
szczecinecki	4 818 600	264 400	5,5%
świdwiński	2 736 400	252 580	9,2%
wałęcki	1 737 300	5 561	0,3%
Województwo	54 205 148	691 359	1,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Prace interwencyjne w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Z zestawienia liczby uczestników, biorących udział w poszczególnych rodzajach programów w podziale na powiaty (tabela 24) wynika, iż największą liczbę osób (145) kierowano do odbywania prac interwencyjnych w ramach programu „45/50 plus”, co w stosunku do całkowitej liczby bezrobotnych, wynoszącej 354 osoby, stanowiło 41%. Jednocześnie, w ramach programów „30 minus” i „przedsiębiorczość” skierowano na tę formę aktywizacji odpowiednio 87 i 75 osób bezrobotnych.

Zwraca uwagę, iż w powiecie szczecineckim do odbywania prac interwencyjnych kierowano w ramach 3 typów programów („przedsiębiorczość”, „45/50 plus”, „zwolnienia”), w Szczecinie i Świdwinie wykorzystywano środki w ramach 2 programów, natomiast po jednym programie wykorzystywały urzędy pracy w Drawsku Pomorskim, Goleniowie, Policach i Wałczu.

Tabela 24. Liczba uczestników prac interwencyjnych organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

powiat	przedsiębiorczość	do 30 lat	45/50	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	ogółem
drawski		29					29
goleniowski	38						38
policki				7			7
m. Szczecin	12	17					29
szczecinecki	25		32	40			97
świdwiński		41	110				151
wałcki			3				3
Województwo	75	87	145	47	0	0	354

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Prace interwencyjne w podziale na rodzaj działalności pracodawcy

Przedstawione w tabeli 25 zestawienie liczby osób uczestniczących w pracach interwencyjnych w ujęciu lokalnym w podziale na rodzaj działalności pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne (na poziomie powiatów) wskazuje, iż 354 beneficjentów tej formy wsparcia zostało skierowanych do firm sklasyfikowanych w 43 grupach schematu Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Tabela 25. Liczba uczestników prac interwencyjnych w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku

Nazwa sekcji wg PKD	drawski	goleniowski	policki	m. Szczecin	szczecinecki	świdwiński	wałcki	Województwo
UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ					2	5		7
PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH					2	2		4
PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH					1			1
PRODUKCJA ODIĘŻY		1			1			2
PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH		1						1
PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH			1					1
PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH		1						1
PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA					1			1
PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI		1			1			2
PRODUKCJA MEBLI					1			1

POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW					2			2
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH					1			1
POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY		1			2			3
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW					1			1
ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW				1	4	3	1	9
ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ					3			3
ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE				2	3			5
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH		1		1		1		3
HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI						2	1	3
HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI		5		3	17	3	1	29
TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUCIĄGOWY				1	4			5
MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT			1		2			3
ZAKWATEROWANIE					3	1		4
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM					4	2		6
NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH					2			2
TELEKOMUNIKACJA		1						1
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI					2			2
UBEZPIECZENIA, REASEKURACJA ORAZ FUNDUSZE EMERYTALNE, Z WYŁĄCZENIEM OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					3			3
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNICZA, RACHUNKOWO-KSIĘGOWA I DORADZTWO PODATKOWE					2	8		10
DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM		1	1					2
DZIAŁALNOŚĆ WETERYNARYJNA		5						5
DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	1	2		2		1		6
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	25	10	4	17	5	93		154
EDUKACJA		4			8	14		26
OPIEKA ZDROWOTNA				2	1			3
POMOC SPOŁECZNA Z ZAKWATEROWANIEM					3	2		5
POMOC SPOŁECZNA BEZ ZAKWATEROWANIA					1	13		14
DZIAŁALNOŚĆ TWÓRCZA ZWIĄZANA Z KULTURĄ I ROZRYWKĄ	3				4	1		8
DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK, ARCHIWÓW, MUZEÓW ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ					1			1
DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA, ROZRYWKOWA I REKREACYJNA					4			4
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH		4			2			6
NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO					2			2
POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA					2			2
ogółem	29	38	7	29	97	151	3	354

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

W przypadku 4 rodzajów działalności przedsiębiorstw, do odbywania prac interwencyjnych skierowano powyżej 10 osób:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 154 osoby,

- Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 29 osób,
- Edukacja – 26 osób,
- Pomoc społeczna bez zakwaterowania – 14 osób.

Roboty publiczne

Analiza liczby uczestników i wydatków poniesionych na realizację robót publicznych przedstawiona w I rozdziale niniejszego opracowania wykazała, iż tę aktywną formę realizowało 11 powiatów. Poniesione nakłady wyniosły 4,9 mln zł, co w odniesieniu do kwoty 54,2 mln zł wydanych na poziomie województwa na wszystkie podejmowane formy wsparcia – stanowiło 9%.

Efektom poniesionych nakładów było wsparcie 1 027 osób pozostających bez zatrudnienia. W stosunku do liczby 8 410 osób zaktywizowanych przy wykorzystaniu wszystkich form, oznaczało to udział na poziomie 12%.

Roboty publiczne w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej

Z zestawienia danych ujętych w tabeli 26 wynika, iż w siedmiu z jedenastu powiatów realizujących roboty publiczne, udział procentowy wydatków na tę formę wsparcia do całości nakładów ponoszonych w danym powiecie był wyższy niż w województwie (9%), przy czym poziom zdecydowanie większy odnotowano m. in. w urzędach pracy w Kamieniu Pomorskim (43%), Myśliborzu (27%), Wałczu (22%) oraz Gryficach (22%). Z drugiej strony, struktura wydatkowa powiatów drawskiego i gryfińskiego charakteryzowała się niskim odsetkiem udziału kosztów realizacji robót publicznych, na poziomie odpowiednio 4% i 6%.

Tabela 26. Wydatki na organizację robót publicznych finansowanych ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	całkowite (w zł)	wydatki	
		na roboty publiczne (w zł)	udział wydatków na roboty publiczne w całkowitych (%)
drawski	2 233 760,00	79 800 zł	3,6%
gryficki	3 391 243,00	736 405 zł	21,7%
gryfiński	2 158 700,00	139 140 zł	6,4%
kamiński	121 030,09	51 946 zł	42,9%
myśliborski	2 283 600,00	611 577 zł	26,8%
policki	1 671 000,00	156 666 zł	9,4%
pyrzycki	1 320 399,99	89 266 zł	6,8%
stargardzki	5 698 100,00	487 510 zł	8,6%
m. Szczecin	8 645 105,07	1 400 060 zł	16,2%
szczecinecki	4 818 600,00	755 000 zł	15,7%
wałeccki	1 737 300,00	381 852 zł	22,0%
Województwo	54 205 147,53	4 889 222 zł	9,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Roboty publiczne w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Analiza liczby uczestników robót publicznych w poszczególnych rodzajach programów na poziomie powiatów (tabela 27) pozwala w pierwszej kolejności zaobserwować, iż zdecydowanie najliczniejsza grupa osób (693) była kierowana do odbywania tej formy aktywizacji w ramach programu „45/50 plus”. W odniesieniu do całkowitej liczby aktywizowanych osób, wynoszącej 1 027 osób, odsetek udziału stanowił 67%. Dodatkowo podkreślenia wymaga fakt, iż w ramach tego programu na roboty publiczne kierowano w dziesięciu z jedenastu powiatów, przy czym w 4 urzędach (drawskim, gryfińskim, myśliborskim i pyrzyckim) do aktywizacji zawodowej bezrobotnych wykorzystywano jedynie ten typ programu.

Z drugiej strony, część powiatów kierowała na roboty publiczne przy zastosowaniu kilku programów, w szczególności dotyczyło to urzędów w Gryficach i Stargardzie Szczecińskim (po 3 typy).

Tabela 27. Liczba uczestników robót publicznych organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

powiat	przedsiębiorczość	do 30 lat	45/50	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	ogółem
drawski			22				22
gryficki			38		83	15	136
gryfiński			22				22
kamieński			7			7	14
myśliborski			120				120
policki				28			28
pyrzycki			22				22
stargardzki		21	44			22	87
m. Szczecin			269			80	349
szczecinecki			106	44			150
walecki	34		43				77
Województwo	34	21	693	72	83	124	1 027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Roboty publiczne w podziale na rodzaj działalności pracodawcy

Z zestawienia danych liczbowych identyfikujących przedsiębiorstwa organizujące roboty publiczne (tabela 28) wynika, iż 1 027 osób bezrobotnych zostało skierowanych do firm sklasyfikowanych w 18 grupach schematu Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Tabela 28. Liczba uczestników robót publicznych w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku

Nazwa sekcji wg PKD	drawski	gryficki	gryfiński	kamieński	myśliborski	policki	pyrzycki	stargardzki	m. Szczecin	szczeciński	walecki	Województwo
UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ									88			88
POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY		63			16							79
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH			2									2
TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY									25			25
DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM						3		1				4
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE REZERWACJI I DZIAŁALNOŚCI Z NIĄ ZWIĄZANE									3			3
DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA			4						2			6
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	22	71	8	7	104	22	22	30	21	150	77	534
EDUKACJA			3	3				3	72			81
POMOC SPOŁECZNA Z ZAKWATEROWANIEM								7	1			8
POMOC SPOŁECZNA BEZ ZAKWATEROWANIA								37	55			92
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA									11			11
DZIAŁALNOŚĆ TWÓRCZA ZWIĄZANA Z KULTURĄ I ROZRYWKĄ		2	1									3
DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK, ARCHIWÓW, MUZEÓW ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ									5			5
PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA									53			53
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z GRAMI LOSOWYMI I ZAKŁADAMI WZAJEMNYMI			3									3
DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA, ROZRYWKOWA I REKREACYJNA									8			8
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH			1	4		3		9	5			22
ogółem	22	136	22	14	120	28	22	87	350	150	77	1027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Zwraca uwagę, iż w przypadku kilku grup działalności liczba skierowanych bezrobotnych przekroczyła 20 osób:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; Obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 534 osoby,
- Pomoc społeczna bez zakwaterowania – 92 osoby,
- Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową – 88 osób,
- Edukacja – 81 osób,

- Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody – 79 osób,
- Produkcja wyrobów z drewna oraz z korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania – 53 osoby,
- Transport lądowy oraz transport rurociągowy – 25 osób,
- Działalność organizacji członkowskim – 22 osoby.

Dodatkowo, jak wykazała analiza, w ramach sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; Obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” osoby bezrobotne były kierowane do odbywania robót publicznych w każdym z jedenastu urzędów. Tak znacznej skali uczestnictwa nie odnotowano w przypadku żadnej z pozostałych sekcji („Działalność organizacji członkowskich” – 5 powiatów, Edukacja – 4 powiaty).

Ponadto, występowały znaczne różnice w liczbie grup działalności, wykorzystywanych przez poszczególne jednostki zatrudnienia. W szczególności zwraca uwagę PUP w Szczecinie, który grupę 350 osób skierował do podmiotów funkcjonujących w 13 obszarach działalności. Z kolei urząd w Gryfinie zapewnił zatrudnienie subsydiowane 22 osobom bezrobotnym w firmach wywodzących się z siedmiu grup działalności, natomiast stargardzki urząd pracy z pięciu.

Przygotowanie zawodowe

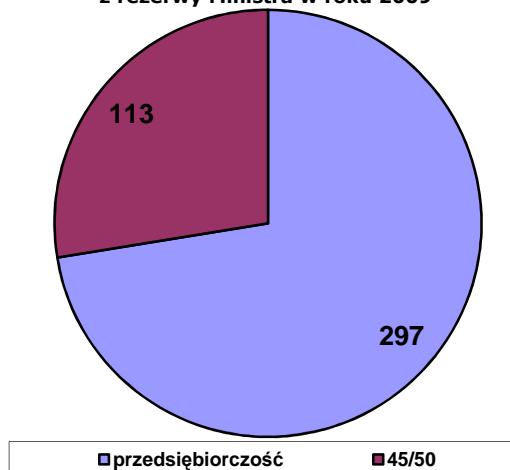
W 2009 roku przygotowanie zawodowe w ramach środków rezerwy Ministra przeznaczonych na finansowanie pięciu programów rynku pracy realizował jedynie Powiatowy Urząd Pracy w Łobzie. Z analizy kosztowej przedstawionej w I rozdziale niniejszego opracowania wynika, iż na organizację tej formy wsparcia poniesiono koszty w wysokości 1,5 mln zł. Oznacza to, iż w odniesieniu do kwoty 54,2 mln zł wydatkowanych w województwie na wszystkie działania pomocowe, stanowiło to 3%.

Taka wysokość poniesionych nakładów pozwoliła zaktywizować 410 osób pozostających w rejestrach łobeskiego urzędu pracy. Odsetek udziału tej grupy w odniesieniu do beneficjentów wszystkich form pomocy udzielonych w całym województwie (8 129 osób) wyniósł 5%.

Przygotowanie zawodowe w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Spośród 410 beneficjentów przygotowania zawodowego, średnio niemal trzy z czterech osób bezrobotnych wywodziły się z programu „przedsiębiorczość” (73%). Pozostała grupa to uczestnicy programu „45/50 plus”.

Wykres 2. Liczba uczestników przygotowania zawodowego organizowanego w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Przygotowanie zawodowe w podziale na rodzaj działalności pracodawcy

Jak wynika z wykresu 3 ilustrującego grupy działalności gospodarczej, do których najczęściej kierowano osoby bezrobotne w ramach przygotowania zawodowego, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne” – 152 beneficjentów. W dalszej kolejności do odbywania tej formy aktywizacji kierowano w ramach sekcji „Edukacja” (52 osoby) i „Leśnictwo i pozyskiwanie drewna” (30 osób).

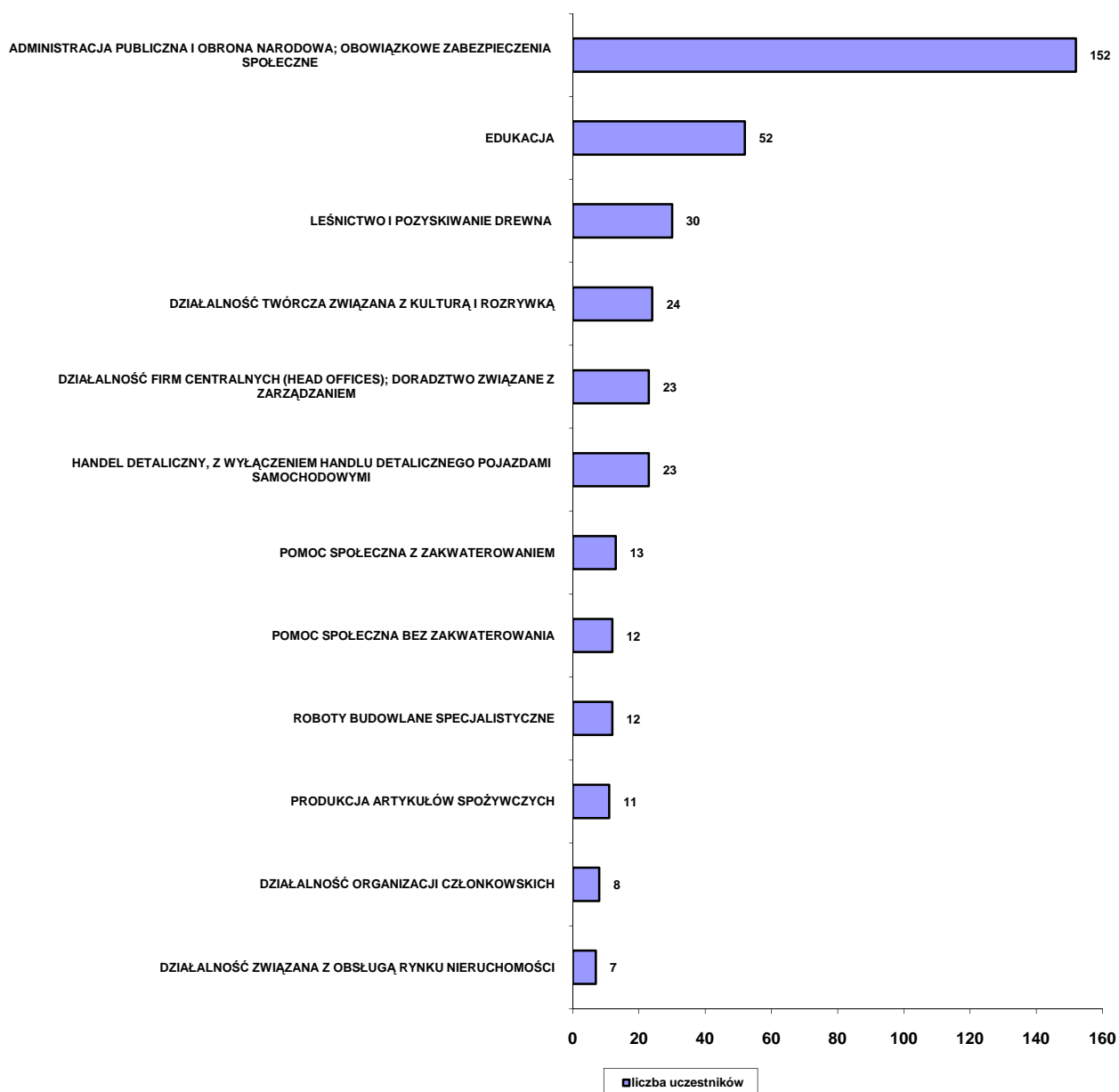
W przypadku 23 sekcji, liczba uczestników nie przekroczyła 5 osób, były to:

- Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych; Działalność detektywistyczna i ochroniarska – 5 osób.
- Pozostała indywidualna działalność usługowa – 4 osoby.
- „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków; Działalność usługowa związana z wyżywieniem – 3 osoby.
- Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania; Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych; Produkcja mebli; Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych; Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 2 osoby.

- Produkcja papieru i wyrobów z papieru; Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji; Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych; Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana; Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody; Transport lądowy oraz transport rurociągowy; Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe; Reklama, badanie rynku i opinii publicznej; Działalność weterynaryjna; Wynajem i dzierżawa; Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna; Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego – 1 osoba.

Wykres 3. Liczba uczestników przygotowania zawodowego wg wybranych grup działalności PKD, organizowanego w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

Z badania struktury ilościowo – finansowej zawartej w I rozdziale niniejszej analizy wynika, iż refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to forma, którą realizowano w 18 urzędach pracy województwa, co skutkowało koniecznością poniesienia kosztów w wysokości 14,1 mln zł, (zatem w odniesieniu do kwoty 54,2 mln zł wydatkowanych w województwie na wszystkie formy aktywizacji zawodowej – stanowiło to 26%). Większe nakłady ponoszono jedynie w przypadku dotacji przyznawanych na uruchomienie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne.

Taki poziom osiągniętych wydatków pozwolił zaktywizować 827 osób pozostających w rejestrach urzędów pracy, co oznacza, iż w odniesieniu do ogólnej liczby osób bezrobotnych objętych pomocą w powiecie (8 410), beneficjenci tej formy stanowili 10,2%. Należy przy tym podkreślić, iż zarówno z dotacji celowych na prowadzenie działalności, jak i ze szkoleń i staży skorzystała większa liczba osób poszukujących zatrudnienia.

Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w odniesieniu do pozostałych form aktywizacji zawodowej

Tabela 29. Wydatki na refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, finansowane ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	wydatki		
	całkowite (w zł)	na refundacje (w zł)	udział wydatków na refundacje w całkowitych (%)
białogardzki	1 413 513	952 813	67%
choszczeński	2 305 400	605 900	26%
drawski	2 233 760	915 200	41%
goleniowski	3 961 700	1 599 078	40%
gryficki	3 391 243	1 329 306	39%
gryfiński	2 158 700	186 250	9%
kołobrzeski	349 996	147 976	42%
m. Koszalin	1 691 300	568 600	34%
łobeski	5 152 000	119 100	2%
policki	1 671 000	292 561	18%
pyrzycki	1 320 400	213 300	16%
sławieński	2 164 400	1 220 600	56%
stargardzki	5 698 100	664 800	12%
m. Szczecin	8 645 105	2 036 598	24%
szczecinecki	4 818 600	2 321 300	48%
świdwiński	2 736 400	654 339	24%
świnoujski	351 600	36 800	11%
wałeccki	1 737 300	203 700	12%
Województwo	54 205 148	14 068 222	26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Z zestawienia danych ujętego w tabeli 29 wynika, iż w 9 z 18 powiatów udział procentowy wydatków na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w całości nakładów w powiecie był wyższy niż w województwie (26%), przy czym szczególnie znaczny odsetek odnotowano m. in. w urzędach pracy w: Białogardzie (67%), Sławnie (56%) oraz Szczecinku (48%). Z drugiej strony, przykład urzędów w Gryfinie (9%) i Łobzie (2%) wskazuje, iż nie w każdej jednostce ta forma aktywizacji była traktowana jako jeden z głównych instrumentów walki z bezrobociem. Przyczyną tego zjawiska może być niekorzystna sytuacja przedsiębiorstw z tych powiatów, często uniemożliwiająca tworzenie dodatkowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych – pomimo dostępnych zachęt finansowych.

Refundacje wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Zestawienie liczby beneficjentów otrzymujących refundacje w ramach poszczególnych programów rynku pracy w ujęciu powiatowym (tabela 30) wskazuje, iż w zdecydowanej większości urzędów refundacje przyznawano ze środków programu „przedsiębiorczość” (16 z 18 urzędów). Z pozostałych programów korzystano incydentalnie.

Tabela 30. Liczba refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, udzielonych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

Powiat	przedsiębiorczość	do 30 lat	45/50	zwolnienia	klęski żywiołowe	inne	ogółem
białogardzki	52						52
choszczeński	34						34
drawski	32	15	3				50
goleniowski	97						97
gryficki	68					5	73
gryfiński	10						10
kołobrzeski						9	9
m. Koszalin	33						33
łobeski	22						22
policki	14			3			17
pyrzycki	12						12
sławieński	74						74
stargardzki		24	2			11	37
m. Szczecin	107			8			115
szczecinecki	111			21			132
świdwiński	45						45
świnoujski	2						2
wałECKI	13						13
Województwo	726	39	5	32	0	25	827

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Refundacje doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy w podziale na rodzaj działalności pracodawcy

Analiza danych ilościowych, umożliwiających szczegółową identyfikację przedsiębiorców otrzymujących refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla zatrudnianego bezrobotnego (tabela 31) wykazała, iż przyznano 827 refundacji firmom sklasyfikowanych w 59 grupach schematu Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Tabela 31. Liczba przyznanych refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w podziale na grupę działalności firm wg PKD w 2009 roku

Nazwa sekcji wg PKD	białogardzki	choszczeński	drawski	goleniowski	gryficki	gryfiński	kołobrzeski	m. Koszalin	łobeski	policki	pyrzycki	ślawieński	stargardzki	m. Szczecin	szczeciński	świdwiński	świnoujski	walecki	Województwo
UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ	8		2					1								1			12
LEŚNICTWO I POZYSKIWANIE DREWNA		1		2															3
PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH				3												1			4
PRODUKCJA NAPOJÓW																2			2
PRODUKCJA ODZIEŻY														5					5
PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	3				1			1		2				2	5				14
PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA			1	3	7	1						3	1						16
PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU							1						1						2
POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	3		1	1										1					6
PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH		4			1										1				6
PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH					1	1				2		6			8	2			20
PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH															1	1			2
PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ								1				1			3	1			6
PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH		1		1											2				4
PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA		1													3			1	5
PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI											1				1				2
PRODUKCJA MEBLI							1		1			4		1					7
NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ			1											2	4	1		2	10
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH			1												2				3
POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY			1	1					1					3	2				8
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW									1					2					3
ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW	6		5	8	1		2		1			9	4	2	5			3	46
ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ			2	2	3		1			2		1	2	4	2				19
ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	3		4	2	3		1	1	5			4	4	5	5	1			38

HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	15	3	5	17	5	1	1	4		2	3	4	4	9	16	4	1		94
HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI			1	5	2			1		3		10	4	2	7	6			41
HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	4	2	3	11	9			2	5	1	1	8	4	14	10	12	1	2	89
TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUCIOCIĄGOWY			1		1				1							1			4
TRANSPORT WODNY		1	1		3	1		1			1			4	5				17
HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI		2	1	2	3	1		5			1			3	4				22
MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	1	11	7	6	7	1				2				3	12			2	52
DZIAŁALNOŚĆ POCZTOWA I KURIERSKA									1										1
ZAKWATEROWANIE	1	2	1	3	5	2			1			13			11				39
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	5		3	11	1			7	2				2	4		5		3	43
DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA			1																1
NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH											4			3					7
TELEKOMUNIKACJA			1																1
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA					1								1	1					3
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI							1												1
FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH			1				1								2	1			5
DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	1	1			3								1	3	1				10
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI									1					3	1				5
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNICZA, RACHUNKOWO-KSIĘGOWA I DORADZTWO PODATKOWE				1						1		2	4	4	1	1			14
DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM		1		3	1			2						3	7	1			18
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ARCHITEKTURY I INŻYNIERII; BADANIA I ANALIZY TECHNICZNE												1		3					4
BADANIA NAUKOWE I PRACE ROZWOJOWE														1					1
REKLAMA, BADANIE RYNKU I OPINII PUBLICZNEJ									1				1	3					5
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA			1	1	3	1		1						9	1				17
DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA				6	6									1					13
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI												2							2
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ					1							1		2					4
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE																1			1
EDUKACJA		2	4		3				1				3	7	1				21
OPIEKA ZDROWOTNA														1					1
DZIAŁALNOŚĆ TWÓRCZA ZWIĄZANA Z KULTURĄ I ROZRYWKĄ								1				1			1				3
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z GRAMI LOSOWYMI I ZAKŁADAMI WZAJEMNYMI															1				1
DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA, ROZRYWKOWA I REKREACYJNA	1	2		1	1	1		1		1	1			2					11
NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	1			3										1	2				7
POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA			1	4	1			3	1	1		4	1	2	5	3			26
ogółem	52	34	50	97	73	10	9	33	22	17	12	74	37	115	132	45	2	13	827

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Grupy działalności wg PKD, charakteryzujące się największą liczbą osób, to:

- Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; Naprawa pojazdów samochodowych – 94 osoby,
- Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 89 osób,
- Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport – 52 osoby,
- Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków – 46 osób,
- Działalność usługowa związana z wyżywieniem – 43 osoby,
- Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 41 osób.

Powyższe dane wskazują, iż refundacje stanowiły popularną formę rozwijania działalności firmy, w szczególności dla przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej, budowlanej, handlowej i magazynowo – transportowej.

Kolejne grupy przedsiębiorstw otrzymujących refundacje należały do kategorii:

- Zakwaterowanie – 39 osób,
- Roboty budowlane specjalistyczne – 38 osób,
- Pozostała indywidualna działalność usługowa – 26 osób,
- Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 22 osoby,
- Edukacja – 21 osób,
- Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – 20 osób.

Analiza na poziomie regionalnym wykazała, iż w skali województwa zainteresowanie refundacjami przejawiały firmy funkcjonujące w tych samych sektorach gospodarki. Świadczy o tym statystyka dotycząca liczby powiatów, w których te granty pieniężne były przyznawane. Sekcje działalności, do których osoby bezrobotne były kierowane w większości Powiatowych Urzędów Pracy to:

- Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 16 powiatów,
- Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych – 16 powiatów,
- Roboty budowlane specjalistyczne – 12 powiatów,
- Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków – 11 powiatów,
- Pozostała indywidualna działalność usługowa – 11 powiatów.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Jak wskazano w opisie struktury ilościowo – finansowej ujętej w I rozdziale niniejszego sprawozdania, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej to forma aktywizacji zawodowej realizowana w 19 powiatach województwa zachodniopolskiego. Realizacja tego rodzaju wsparcia wymagała poniesienia nakładów w wysokości 18,9 mln zł. Oznacza to, iż w odniesieniu do całkowitej kwoty wydatkowanej na wszystkie aktywne formy, wynoszącej 54,2 mln zł, odsetek udziału kosztów wyniósł 34,8%.

Poniesione wydatki pozwoliły zaktywizować 1 075 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, z czego wynika, iż w odniesieniu do ogólnej liczby beneficjentów form aktywizacji zawodowej realizowanych w województwie – stanowiło 13%.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w odniesieniu do form aktywizacji zawodowej

Dane ujęte w tabeli 32 wykazały, iż w 11 z 18 powiatów udział procentowy wydatków na dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w całości nakładów był wyższy niż w obszarze województwa (35%), przy czym szczególnie znaczny odsetek odnotowano m. in. w urzędach pracy w: Świnoujściu (64%), Kołobrzegu (58%) oraz Gryfinie (55%). Jednakże, część urzędów, w toku realizacji działań aktywizujących, przeznaczyła na dotacje znacznie niższe kwoty dostępnych środków, co w szczególności dotyczyło powiatowych służb zatrudnienia z Łobza (8%) i Szczecinka (18%).

Tabela 32. Wydatki na dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, finansowane ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.

powiat	wydatki		Udział wydatków na dotacje w całkowitych (%)
	całkowite (w zł)	na dotacje (w zł)	
białogardzki	1 413 513	460 700	32,6%
choszczeński	2 305 400	1 116 000	48,4%
drawski	2 233 760	942 600	42,2%
goleniowski	3 961 700	1 514 778	38,2%
gryficki	3 391 243	1 232 100	36,3%
gryfiński	2 158 700	1 195 850	55,4%
kołobrzegi	349 996	202 020	57,7%
m. Koszalin	1 691 300	557 500	33,0%
łobeski	5 152 000	400 000	7,8%
myśliborski	2 283 600	829 300	36,3%
policki	1 671 000	659 103	39,4%
pyrzycki	1 320 400	433 800	32,9%
sławieński	2 164 400	731 562	33,8%
stargardzki	5 698 100	2 819 200	49,5%
m. Szczecin	8 645 105	3 317 247	38,4%
szczeciński	4 818 600	866 000	18,0%
świdwiński	2 736 400	838 688	30,6%
świnoujski	351 600	225 800	64,2%
wałeccki	1 737 300	549 370	31,6%
Województwo	54 205 148	18 891 618	34,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na rodzaj programu rynku pracy

Badając zestawienie liczby osób uczestniczących w poszczególnych rodzajach programów w podziale na powiaty (tabela 33) można zaobserwować, iż zdecydowanie największa liczba osób (733) uzyskała dotacje w ramach programu „przedsiębiorczość”, co w stosunku do całkowitej liczby objętych wsparciem (1 075), stanowiło 68%. W mniejszym stopniu udzielano tego rodzaju wsparcia osobom bezrobotnym w ramach programów „30 minus” i „45/50 plus”, odpowiednio: 134 i 109 dotacji.

Ponadto należy podkreślić, iż powiat pyrzycki był jedynym, w którym udzielano dotacji w ramach aż 4 programów rynku pracy, przy czym liczba udzielonego wsparcia była nieznaczna (24). Ponadto, w 4 powiatach (drawskim, goleniowskim, stargardzkim, m. Szczecin) wsparcia finansowego na rozwój firmy udzielano przy wykorzystaniu 3 typów programów.

Tabela 33. Liczba osób, które otrzymały dotacje w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009

powiat	przedsiębiorczość	30 minus	45/50	zwolnienia	kłęski żywiołowe	inne	ogółem
białogardzki		15	10				25
choszczeński	62						62
drawski	34	10	8				52
goleniowski		48	24			17	89
gryficki	70						70
gryfiński	51	12					63
kołobrzeski	8					5	13
m. Koszalin	31						31
łobeski	22						22
myśliborski	46						46
policki	28			10			38
pyrzycki	6	10	7	1			24
sławieński	43						43
stargardzki	94	39	24				157
m. Szczecin	111		30			46	187
szczecinecki	29			20			49
świdwiński	54		3				57
świnoujski	13						13
wałeccki	31		3				34
Województwo	733	134	109	31	0	68	1 075

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na rodzaj działalności pracodawcy

Z danych przedstawionych w tabeli 34 dotyczących liczby udzielonych dotacji w podziale na rodzaj działalności nowopowstających firm (w ujęciu powiatowym) wynika, iż ze środków Rezerwy Ministra sfinansowano działalność 1 075 osobom zakładającym

działalność gospodarczą, funkcjonujących w 75 grupach schematu Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Tabela 34. Liczba przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku

Nazwa sekcji wg PKD	białogardzki	choszczeński	drawski	goleniowski	gryficki	gryfiński	kołobrzeski	m. Koszalin	łobeski	myśliborski	policki	pyrzycki	stawieński	stargardzki	m. Szczecin	szczecinecki	świdwiński	świnoujski	wątecki	Województwo
UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ	1				1					1							1			4
LEŚNICTWO I POZYSKIWANIE DREWNA		1		2						1			1	1			1			7
PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH															2					2
PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH		1							1		1				3	1				7
PRODUKCJA ODZIEŻY		1						1	2	1				1	2		1		1	10
PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPŁATANIA	1			1	1		1				1			3	1		1			10
PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU															1					1
POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI					1								1		3					5
PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH						3											1			4
PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	1																			1
PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH				1										1	2	1	1			6
PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ		1		1					1	1	3		2	3	2	2	1			17
PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH															1					1
PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA						1										1	1			3
PRODUKCJA MEBLI			2	1	2					1			2		3		2			13
POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	1													1	1					3
NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	1	2					1			1				2	4					11
POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY						2														2
ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW	4	6	2	8	14	1		4	5	4	1	4	11	23	4	5	4		3	103
ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ			2	1										3	1					7
ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	3	10	11	24	9	4	5		2	6	3	6	5	36	31	6	9	2	4	176
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH		3	3	3	4	8	1	2	1	2		2	5	11	4	3	5		3	60
HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	1	3	4	3	2	1				2	1			3	5	1	3		1	30
HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	2	10	10	11	11	4		8	3	6	7	4	6	24	5	10	14	2	4	141
TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY		1		1	2					1				1		3				9

Egzaminy i licencje, studia podyplomowe

W 2009 roku w ramach środków rezerwy Ministra, studia podyplomowe oraz egzaminy i licencje finansował jedynie Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie. Jak wykazano w zestawieniu kosztowym przedstawionym w I rozdziale niniejszego opracowania, na organizację tych dwóch form wsparcia wydatkowano, odpowiednio: 24,7 tys. zł i 4,7 tys. zł. Stanowiło to nieznaczny odsetek całkowitych wydatków poniesionych w województwie na aktywizację bezrobotnych.

Na studia podyplomowe w 13 różnych kierunkach zostało skierowanych 14 osób:

- rachunkowość – 2 osoby,
- pedagogika nauczycielska – 1 osoba,
- rynek nieruchomości – 1 osoba,
- psychologia w zarządzaniu – 1 osoba,
- dydaktyka języka polskiego jako obcego – 1 osoba,
- audyt i kontrola wewnętrzna w usprawnianiu zarządzania – 1 osoba,
- architektura i projektowanie wnętrz – 1 osoba,
- bezpieczeństwo i higiena pracy – 1 osoba,
- administrowanie projektami Unii Europejskiej – 1 osoba,
- zarządzanie biznesem – 1 osoba,
- architektura i projektowanie wnętrz – 1 osoba,
- logopedia i glottodydaktyka – 1 osoba.

Koszty egzaminów i licencji zostały sfinansowane dla 5 osób:

- egzamin na uprawnienie „spawanie elektryczne spoin drutem w osłonie CO₂” – 1 osoba,
- egzamin „odnowienie uprawnień spawalniczych” – 2 osoby,
- egzamin na bukmachera – 1 osoba,
- licencja pracownika ochrony II stopnia – 1 osoba.

IV. Efektywność realizacji form aktywizacji zawodowej w województwie zachodniopomorskim

Dwa podstawowe narzędzia służące kompleksowej ocenie działań podejmowanych przez publiczne służby zatrudnienia w procesie przeciwdziałania bezrobociu i niwelowania jego skutków to wskaźniki efektywności zatrudnieniowej i kosztowej.

Pierwszy z nich jest istotny w wymiarze społecznym – ukazuje stopień realizacji celów związanych z doprowadzeniem osoby bezrobotnej do zatrudnienia, czyli jakość posługiwania się określonym instrumentem wsparcia.

Efektywność zatrudnieniowa (stopa ponownego zatrudnienia) to procentowe wyrażenie stosunku dwóch wielkości: liczby osób, które zdobyły zatrudnienie po odbyciu danej aktywnej formy oraz liczby osób, które zakończyły uczestnictwo w tej formie.

Drugi wskaźnik pozwala na ocenę racjonalizacji wydatków ponoszonych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych – jest zatem kluczowy w określaniu ekonomicznych skutków podejmowanych działań aktywizujących.

Efektywność kosztowa to kwotowe wyrażenie stosunku dwóch wielkości: wydatków poniesionych na daną aktywną formę oraz liczby osób, które zdobyły zatrudnienie po jej odbyciu.

Odnosząc się do tych aspektów, zestawiono w tym rozdziale wielkości wskaźników efektywności, rozpatrując je na poziomie powiatów zarówno w rozbiciu na poszczególne formy stosowanego wsparcia, jak również uwzględniając rodzaje programów rynku pracy, które były realizowane.

W części pierwszej przedstawiono efektywność zatrudnieniową podejmowanych form aktywizacji zawodowej w ujęciu regionalnym i powiatowym – w podziale na poszczególne formy wsparcia i typy realizowanych programów.

W części drugiej ujęto efektywność kosztową organizowanych form pomocy – również w ujęciu regionalnym i powiatowym, wraz z uwzględnieniem zastosowanego koszyka instrumentów i usług oraz programów rynku pracy.

Analizując dane statystyczne przedstawione na kolejnych stronach należy mieć na uwadze dwa dylematy metodologiczne związane z pomiarem skuteczności i wydajności podejmowanych działań wspierających. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, iż parametr „liczba osób, które zdobyły zatrudnienie po odbyciu danej formy” będący jedną z dwóch składowych obu wskaźników efektywności, odnosi się do osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność gospodarczą na własny rachunek. Nie można wykluczyć, iż w przypadku przeprowadzenia monitoringu

działań w późniejszych okresach (np. po 6- ciu lub po 12 - tu miesiącach), wielkości określające ilościowo – kosztowe efekty realizowanego wsparcia byłyby wyższe.

Dodatkowym aspektem wymagającym podkreślenia jest fakt, iż część programów rynku pracy realizowanych przez urzędy pracy nie została zakończona wraz z końcem 2009 roku, lecz była/jest kontynuowana nadal (co jest związane z czasem odbywania niektórych form oraz stosunkowo późnym okresem rozpoczęcia niektórych programów), w związku z czym pewna grupa beneficjentów nie mogła zostać ujęta w przedstawionych zestawieniach tabelarycznych.

Efektywność zatrudnieniowa

W 2009 roku w województwie zachodniopomorskim efektywność zatrudnieniowa realizacji form aktywizacji zawodowej w ramach programów rynku pracy finansowanych ze środków rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej, wyniosła 57%.

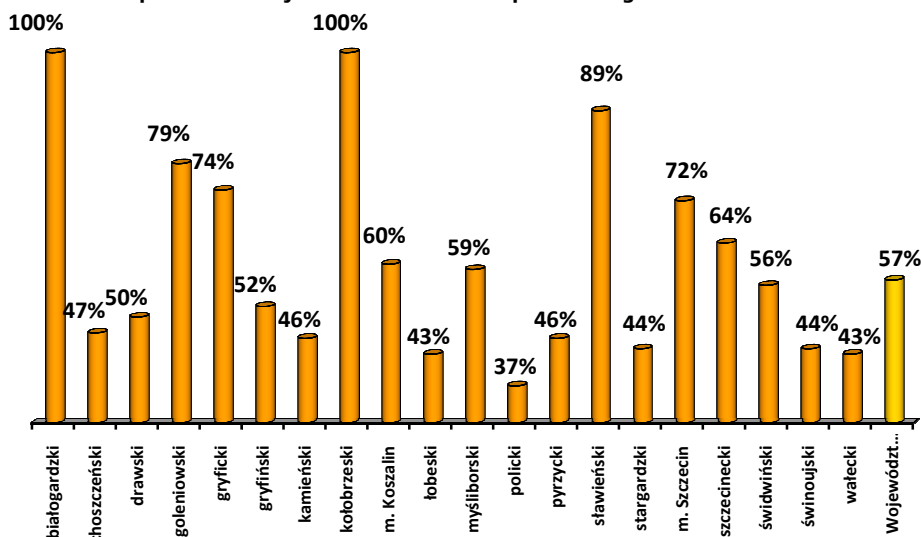
Z wykresu 4 wynika, iż wyższa efektywność od średniej wojewódzkiej cechowała 9 powiatów. Najwyższą charakteryzowały się powiaty białogardzki i kołobrzeski, w których wyniosła 100%. Należy przy tym podkreślić, iż w tych dwóch obszarach łatwiej niż w innych było uzyskać taki poziom skuteczności. Z jednej strony było to wynikiem nieznacznej liczby osób uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu (jak wskazuje tabela 8 na stronie 15), odpowiednio – 77 i 22, a z drugiej wpłynęło na to zastosowanie jako narzędzi przeciwdziałania bezrobociu jedynie dotacji i refundacji, które są formami aktywizacji gwarantującymi pełne zatrudnienie.

Kolejne urzędy pracy mogące pochwalić się wysoką stopą ponownego zatrudnienia to: sławieński (89%), goleniowski (79%), gryficki (74%) i m. Szczecin (72%). W każdym z nich działaniami aktywizacyjnymi objęto co najmniej kilkaset osób, przy czym w m. Szczecinie było to 1 468 osób. Ponadto, w dwóch pierwszych wymienionych powiatach odsetek udziału osób otrzymujących dotacje i refundacje w ogólnej liczbie wspieranych osób bezrobotnych – odpowiednio: 56% i 39% - znacznie przewyższał średnią wojewódzką (23%), co w pewnym stopniu wyjaśnia osiągnięcie wyższego wskaźnika efektywności w stosunku do innych powiatów.

Jednocześnie, w 11 powiatach efektywność zatrudnieniowa kształtowała się na poziomie niższym od średniej w województwie. W największym stopniu dotyczyło to urzędów pracy w Policach (37%), Wałczu (43%) i Łobzie (43%). Podobnie jak w urzędach cechujących się wyższą skutecznością zatrudnienia, również w przypadku wymienionych powiatów czynnikami determinującymi tak niski poziom efektywności były: dość znaczna liczba osób aktywizowanych w ramach programów rynku pracy (odpowiednio: 310, 355 i 1 359 osób) oraz niższy niż średni dla regionu odsetek udziału osób korzystających

z dwóch aktywnych form (dotacji i refundacji) w ogólnej liczbie bezrobotnych objętych pomocą (odpowiednio: 18%, 13% i 3%).

Wykres 4. Ogólna efektywność zatrudnieniowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Efektywność zatrudnieniowa wg form aktywizacji zawodowej

Spośród 9 – ciu instrumentów i usług stosowanych w 2009 roku przez powiatowe urzędy pracy województwa w ramach aktywizacji zawodowej bezrobotnych, najwyższy³ średni wskaźnik efektywności zatrudnieniowej odnotowano w przypadku prac interwencyjnych (79%), w dalszej kolejności robót publicznych (67%) oraz egzaminów i licencji (60%), przy czym ze względu na niewielką liczbę osób (5), które skorzystały z ostatniej z wymienionych form, określenie miarodajnej efektywności było niemożliwe.

Wysoka efektywność prac interwencyjnych w dużym stopniu została wypracowana w powiecie goleniowskim, szczecineckim oraz mieście Szczecin, gdyż w tych obszarach wskaźnik skuteczności wyniósł 100%, a jednocześnie liczba uczestników była dość znacząca. Z kolei w przypadku robót publicznych wysoką efektywność w znacznej mierze uzyskano dzięki ponad 300 – tu osobom korzystającym z tej formy wsparcia w mieście Szczecin.

Formy aktywizacji zawodowej, które w 2009 roku były w sposób widoczny mniej efektywne od pozostałych, to studia podyplomowe (23%), staże (34%) i szkolenia (39%). Niewielka liczba osób uczestnicząca w pierwszym z wymienionych rodzajów pomocy uczyniła niemożliwością rzetelną ocenę jej skuteczności. Z kolei staże i szkolenia

³ W analizie najefektywniejszych instrumentów i usług przeciwdziałania bezrobociu pominięto dotacje i refundacje, których skuteczność określa się zawsze na poziomie 100%, ze względu na ich specyfikę, wymuszającą na beneficjencie pewien określony, minimalny okres uczestnictwa w tych aktywnych formach, co jest jednoznaczne z istnieniem dodatkowego stanowiska pracy przez ten czas.

okazały się formami bardzo popularnymi (skierowano na nie odpowiednio: 3 293 osoby i 1 406 osób), co było jednym z czynników determinujących niski poziom efektywności.

Tabela 35. Efektywność zatrudnieniowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

powiat	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowania nie zawodowe	refundacje	dotacje	studia podyplomowe	egzaminy i licencje
białogardzki	-	-	-	-	-	100%	100%	-	-
choszczeński	-	24%	-	-	-	100%	100%	-	-
drawski	47%	19%	24%	18%	-	100%	100%	-	-
goleniowski	82%	35%	100%	-	-	100%	100%	-	-
gryficki	28%	-	-	54%	-	100%	100%	-	-
gryfiński	21%	42%	-	32%	-	100%	100%	-	-
kamieński	-	34%	-	93%	-	-	-	-	-
kołobrzeski	-	-	-	-	-	100%	100%	-	-
m. Koszalin	100%	48%	-	-	-	100%	100%	-	-
łobeski	29%	44%	-	-	46%	100%	100%	-	-
myśliborski	83%	56%	-	39%	-	-	100%	-	-
policki	27%	7%	100%	9%	-	100%	100%	-	-
pyrzycki	37%	24%	-	100%	-	100%	100%	-	-
ślawieński	9%	67%	-	-	-	100%	100%	-	-
stargardzki	26%	21%	-	44%	-	100%	100%	-	-
m. Szczecin	31%	44%	100%	100%	-	100%	100%	23%	60%
szczecinecki	32%	10%	100%	62%	-	100%	100%	-	-
świdwiński	76%	31%	66%	-	-	100%	100%	-	-
świnoujski	25%	19%	-	-	-	100%	100%	-	-
walecki	28%	35%	100%	48%	-	100%	100%	-	-
Województwo	39%	34%	79%	67%	46%	100%	100%	23%	60%

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Efektywność zatrudnieniowa wg rodzajów programów rynku pracy

Działania ustawowe związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych podejmowane w 2009 roku przez powiatowe urzędy pracy w ramach środków Funduszu Pracy z puli centralnej, były realizowane w oparciu o 6 typów programów rynku pracy. Z danych ujętych na wykresie 36 wynika, iż najwyższą efektywnością charakteryzował się program „przedsiębiorczość”, gdyż statystycznie spośród 4 osób uczestniczących w tym programie, co najmniej 3 zdobyły zatrudnienie. W dalszej kolejności, z procentową skutecznością o kilka punktów niższą znalazły się programy:

- „klęski żywiołowe” – 57%,
- „45/50+”, „zwolnienia grupowe” – 54%.

Ponadto, zauważalnie niższą efektywność odnotowano w przypadku „innych programów aktywizacji” (47%) oraz „30 minus” (41%).

Tabela 36. Efektywność zatrudnieniowa programów rynku pracy, realizowanych przez poszczególne powiaty województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

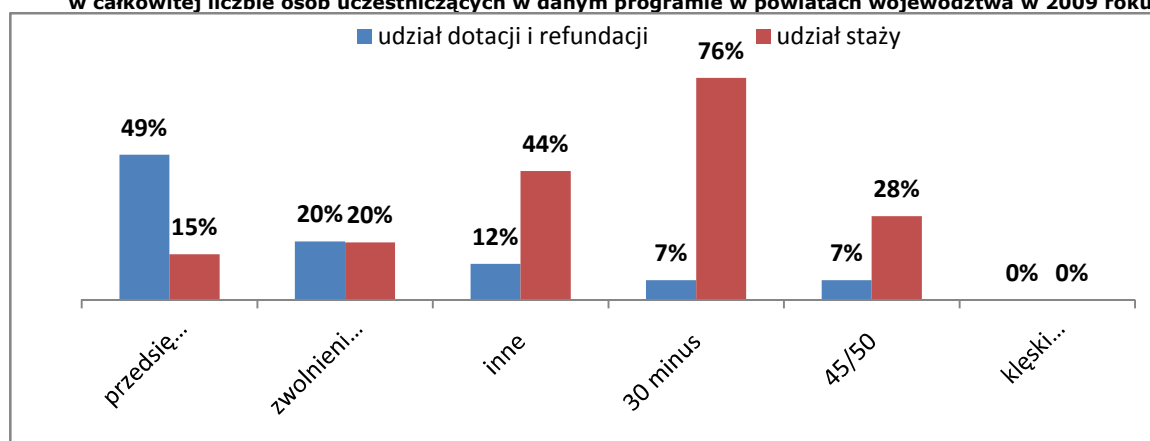
powiat	ogółem	przedsiębiorczość	30 minus	45/50	zwolnienia grupowe	kłęski żywiołowe	inne
białogardzki	100%	100%	100%	100%	-	-	-
choszczeński	47%	100%	34%	42%	-	-	15%
drawski	50%	100%	35%	35%	-	-	-
goleniowski	79%	100%	65%	83%	-	-	100%
gryficki	74%	100%	-	63%	-	57%	33%
gryfiński	52%	100%	35%	30%	-	-	-
kamieński	46%	-	30%	86%	-	-	75%
kołobrzeski	100%	100%	-	-	-	-	100%
m. Koszalin	60%	100%	48%	-	-	-	-
łobeski	43%	49%	33%	34%	-	-	-
myśliborski	59%	78%	60%	36%	-	-	-
policki	37%	78%	17%	20%	30%	-	-
pyrzycki	46%	100%	34%	56%	33%	-	-
ślawieński	89%	100%	45%	-	-	-	-
stargardzki	44%	100%	34%	30%	-	-	77%
m. Szczecin	72%	91%	59%	89%	100%	-	49%
szczecinecki	64%	100%	10%	78%	66%	-	-
świdwiński	56%	99%	33%	53%	-	-	-
świnoujski	44%	44%	-	-	-	-	-
wałeccki	43%	47%	-	32%	-	-	-
Województwo	57%	76%	41%	54%	54%	57%	47%

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Należy podkreślić, iż wysoka efektywność programu „przedsiębiorczość” to niewątpliwie efekt znacznego udziału dotacji i refundacji w koszyku wszystkich instrumentów i usług możliwych do wykorzystania w ramach istniejących założeń. Jak widać na wykresie 5, odsetek udziału wyniósł 46%, co stanowiło zdecydowanie najwyższą wartość spośród wszystkich realizowanych typów programów.

Równie silną zależność między poziomem efektywności a rodzajem zastosowanego instrumentu wsparcia można dostrzec analizując procentowy udział grupy osób odbywających staże w ogólnej liczbie uczestników programu „30 minus” (76%), charakteryzującego się najniższym wskaźnikiem skuteczności.

Wykres 5. Udział procentowy liczby uczestników wybranych aktywnych form (staży, dotacji i refundacji) w całkowitej liczbie osób uczestniczących w danym programie w powiatach województwa w 2009 roku

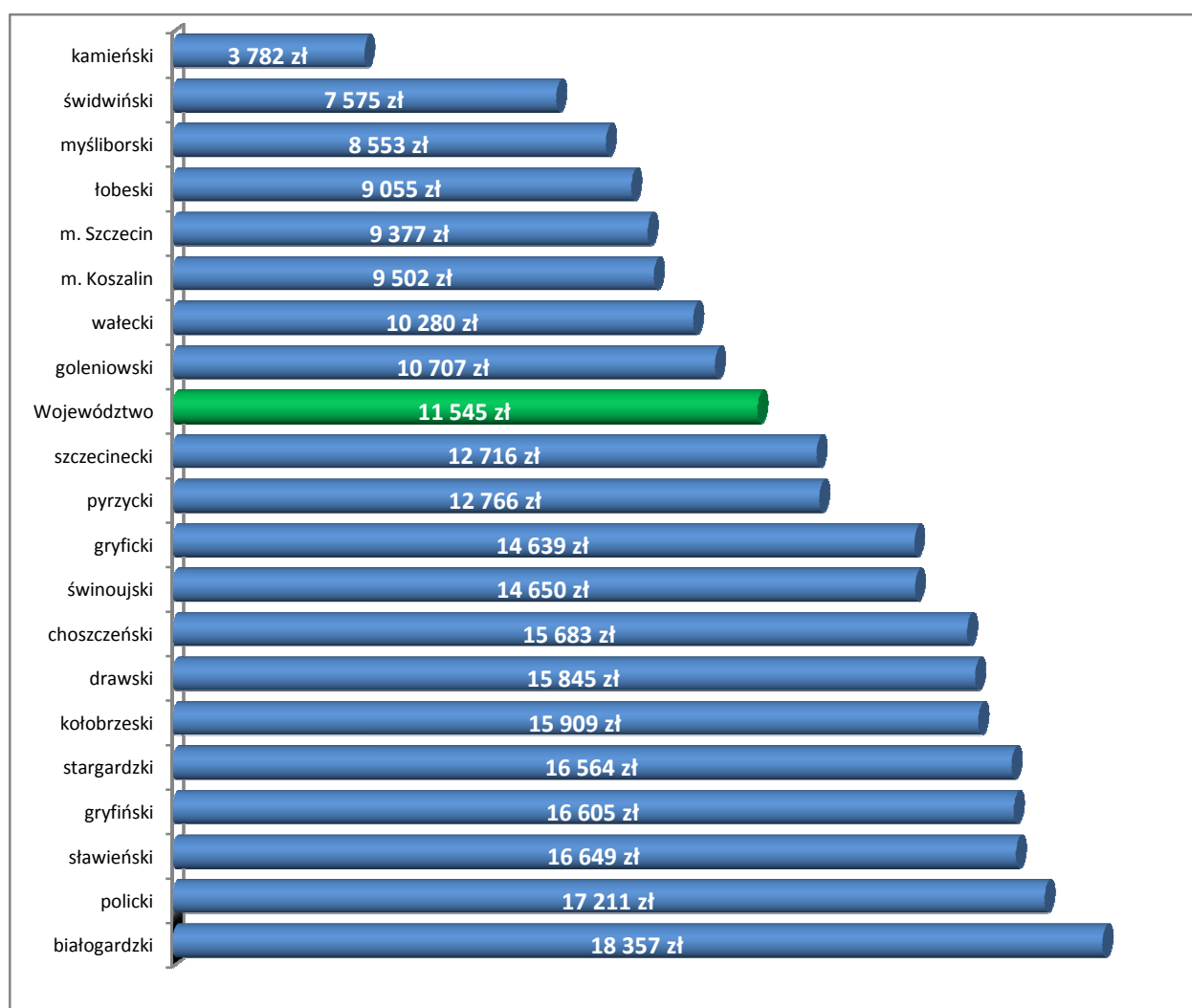

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Efektywność kosztowa

Jak wynika z danych ujętych na wykresie 6, w obszarze województwa zachodniopomorskiego średnia efektywność kosztowa w 2009 roku dla wszystkich powiatów wyniosła 11,5 tys. zł. Z kolei rozpatrując ekonomiczną skuteczność podejmowanych działań w ujęciu lokalnym widać, iż najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie kamieńskim (3,8 tys.), a dalszej kolejności w powiatach: świdwińskim (7,6 tys. zł) i myśliborskim (8,5 tys. zł). Jednocześnie, odwrotną tendencję odnotowano w przypadku urzędów pracy w: Białogardzie (18,4 tys. zł) i Policach (17,2 tys. zł).

Wykres 6. Ogólna efektywność kosztowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Efektywność kosztowa wg form aktywizacji zawodowej

Z analizy⁴ danych ujętych w tabeli 37 wynika, iż najwyższą efektywność kosztową odnotowano w przypadku egzaminów i licencji (1,5 tys. zł) oraz prac interwencyjnych (2,9 tys. zł), a ponadto szkoleń i przygotowania zawodowego (6,6 tys. zł). Z kolei stworzenie dodatkowego miejsca pracy poprzez wykorzystanie instrumentów dotacji i refundacji wiązało się z kosztami rządu kilkunastu tysięcy złotych (odpowiednio: 17,2 tys. zł i 17,3 tys. zł).

Jeden z głównych powodów zaobserwowanego różnicowania wielkości kosztów ponownego zatrudnienia poszczególnych form to wysokość obowiązujących stawek i kwot z tytułu usług i instrumentów rynku pracy świadczonych na rzecz osób bezrobotnych (stypendia z tytułu odbywania szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego, studiów podyplomowych; refundacje pracodawcom kwot z tytułu zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych; refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy; dotacje na prowadzenie działalności gospodarczej).

Tabela 37. Efektywność kosztowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku (dane w zł)

powiat	szkolenia	staże	prace interwencyjne	roboty publiczne	przygotowanie zawodowe	refundacje	dotacje	studia podyplomowe	egzaminy i licencje
białogardzki	-	-	-	-	-	18 323	44 640	-	-
choszczeński	-	11 441	-	-	-	17 821	15 210	-	-
drawski	4 534	10 757	5 500	19 950	-	18 304	18 135	-	-
goleniowski	3 398	10 721	1 535	-	-	16 152	17 020	-	-
gryficki	5 043	-	-	9 222	-	18 210	17 601	-	-
gryfiński	18 820	9 957	-	19 877	-	18 625	18 398	-	-
kamieński	-	3 636	-	3 996	-	-	-	-	-
kołobrzeski	-	-	-	-	-	16 444	15 538	-	-
m. Koszalin	280	5 220	-	-	-	17 230	17 422	-	-
łobeski	9 061	8 989	-	-	6 608	18 300	18 241	-	-
myśliborski	1 498	6 192	-	13 013	-	-	18 028	-	-
policki	8 596	63 609	1 177	75 416	-	17 208	17 346	-	-
pyrzycki	6 337	16 116	-	4 058	-	17 775	18 075	-	-
sławieński	82 200	5 883	-	-	-	16 495	18 395	-	-
stargardzki	10 794	17 052	-	12 829	-	17 968	18 072	-	-
m. Szczecin	9 134	7 285	1 977	4 012	-	17 710	17 740	7 833	1 567
szczecinecki	7 431	34 353	4 414	8 118	-	17 586	17 673	-	-
świdwiński	2 158	9 082	2 526	-	-	14 542	14 460	-	-
świnoujski	7 317	15 033	-	-	-	18 400	17 369	-	-
wałeccki	6 986	7 190	5 600	10 319	-	15 669	16 159	-	-
Województwo	6 573	9 492	2 964	7 040	6 608	17 320	17 154	7 833	1 567

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

⁴ Analiza efektywności kosztowej realizowanych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu jest szacunkowa, ze względu na metodologię jej wyliczenia (stosunek wydatków poniesionych w danym okresie do liczby osób, które podjęły zatrudnienie w tym samym okresie). Czas trwania niektórych form aktywizacji powoduje, iż część odbywających je osób będzie miała możliwość podjęcia zatrudnienia dopiero w kolejnym okresie sprawozdawczym (2010 rok), przy czym wydatki poniesione na ich aktywizację zostały ujęte w 2009 roku, co w efekcie bezpośrednio wpływa na poziom efektywności kosztowej w wybranych sytuacjach (najwidoczniejsze przykłady to: szkolenia w PUP Gryfino i PUP Sławno, staże w PUP Stargard Szcz., roboty publiczne w PUP Police).

Efektywność kosztowa wg rodzajów programów rynku pracy

Zestawiając efektywność kosztową realizacji poszczególnych programów rynku pracy (tabela 38) w pierwszej kolejności należy podkreślić fakt, iż różnica między najbardziej i najmniej „wydajnymi” typami programów („przedsiębiorczość” i „45/50 plus”) była stosunkowo niewielka (niecałe 5 tys. zł). Jeden z kluczowych powodów to stosowanie w ramach każdego typu programu kilku instrumentów wsparcia, często różniących się pod kątem wysokości nakładów koniecznych do poniesienia, co w efekcie uśredniło efektywność kosztową zastosowanego wachlarza usług i instrumentów.

Tabela 38. Efektywność kosztowa programów rynku pracy, realizowanych przez poszczególne powiaty województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

powiat	przedsiębiorczość	30 minus	45/50	zwolnienia grupowe	kłeski żywiołowe	inne
białogardzki	18 323	18 427	18 430	-	-	-
choszczeński	17 936	13 570	11 055	-	-	9 525
drawski	18 109	13 395	14 887	-	-	-
goleniowski	12 098	9 474	10 702	-	-	11 072
gryficki	17 944	-	3 750	-	11 468	11 587
gryfiński	15 986	16 770	16 821	-	-	-
kamieński	-	4 211	4 913	-	-	2 717
kołobrzeski	14 938	-	-	-	-	16 464
m. Koszalin	16 107	5 220	-	-	-	-
łobeski	7 683	12 202	13 601	-	-	-
myśliborski	7 756	6 899	14 087	-	-	-
policki	14 661	20 982	16 821	21 077	-	-
pyrzycki	17 950	13 583	9 425	11 798	-	-
sławieński	17 193	11 754	-	-	-	-
stargardzki	18 167	16 510	19 903	-	-	7 912
m. Szczecin	15 885	6 675	5 297	18 188	-	9 213
szczecinecki	15 459	34 353	6 386	10 436	-	-
świdwiński	9 556	8 635	4 199	-	-	-
świnoujski	14 650	-	-	-	-	-
wałeccki	10 199	-	10 558	-	-	-
Województwo	13 299	10 840	8 658	12 745	11 468	9 402

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie danych WUP pochodzących z monitoringu programu.

Podsumowanie

Przeprowadzony monitoring projektów lokalnych realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy umożliwił identyfikację podstawowych wskaźników ilościowych, z jednej strony określających popularność i wydajność stosowanych instrumentów wsparcia, z drugiej natomiast opisujących poszczególne powiaty województwa, w kontekście dokonywanych wyborów rodzajów stosowanego wsparcia oraz charakterystyki jego uczestników. Ta szczegółowa diagnoza umożliwiła wieloaspektowe wnioskowanie w zakresie zjawisk występujących w badanym obszarze.

*****

- W przypadku części urzędów odnotowano zależność między wysokim ruchem (napływ i odpływ) bezrobotnych, a znacznymi wydatkami na formy aktywizacji zawodowej, będącymi wyrażeniem potrzeby angażowania znaczących środków pieniężnych w celu podjęcia niezbędnych działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych.

*****

- Ze względu na wielkość poniesionych nakładów, program na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości był wiodącym typem programu, co wynikało z rodzajów form aktywizacji, które były najczęściej stosowane w ramach jego założeń, tzw. dotacji i refundacji, czyli najkosztowniejszych instrumentów pomocy. W kolei najpopularniejsze były staże i dotacje, w których uczestniczyło odpowiednio: 3 295 osób i 1 075.

*****

- Firmy bardzo często przyjmowały do pracy stażystów (największa liczba beneficjentów w województwie). Była to dla nich forma atrakcyjna, ze względu na możliwość zdobycia doświadczenia i zaprezentowania swoich umiejętności potencjalnemu pracodawcy.

*****

- Powiatowe Urzędy Pracy w nieznanym stopniu korzystały z możliwości dokonywania przesunięć posiadanych zasobów pieniężnych, czego przyczyną mogła być wysoka umiejętność przewidywania przyszłych potrzeb wydatkowych.

*****

- W zdecydowanej większości przypadków Powiatowe Urzędy Pracy w stopniu niemal całkowitym wydatkowały posiadane limity przyznaných środków. Jednocześnie, w nieznanym stopniu źródło finansowania danego programu stanowiły środki własne (jedynie w łobeskim PUP udział tego typu nakładów stanowił 18%).

*****

- Szkolenia, staże i dotacje były formami wsparcia najczęściej stosowanymi w niemal co trzecim urzędzie – sytuacja w tych powiatach w znacznym stopniu determinowała trend występujący w całym województwie.

*****

- Uczestnikami aktywnych programów rynku pracy w większości były kobiety (56%), przy czym dominowały w przypadku takich form jak: staże, prace interwencyjne i przygotowanie zawodowe.

*****

- W znacznym stopniu w formach aktywizacji zawodowej uczestniczyły osoby w wieku do 24 lat (32%), a ponadto osoby mające wykształcenie zasadnicze zawodowe (28%) oraz gimnazjalne i poniżej (28%). Znaczną grupę beneficjentów urzędów pracy stanowiły również osoby cechujące się stażem pracy od 1 do 5 lat (21%) oraz osoby pozostające w rejestrach bezrobotnych od 1 do 3 miesięcy (25%).

*****

- Spośród niemal 1,5 tys. uczestników szkoleń, najczęściej odbywano kursy prawa jazdy, a także szkolenia związane ze sprzedażą i marketingiem, handlem nieruchomościami oraz zarządzaniem i administracją.

*****

- Na staże zawodowe najczęściej kierowano w ramach programu wspierającego osoby w wieku do 30 lat (59%). Podmioty przyjmujące do pracy stażystów w większości należały do publicznego sektora własności (56%), przy czym największa ilość stażystów pracowała w obszarze administracji publicznej/obrony narodowej/ubezpieczeń społecznych (niemal 1 tys. osób na około 3,2 tys. ogółu stażystów).

*****

- Uczestnicy prac interwencyjnych najczęściej byli kierowani do pracy w ramach programu „45/50 plus”, a typy podmiotów, które najliczniej korzystały z tego wsparcia, związane były z administracją publiczną/obroną narodową/obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, edukacją oraz handlem detalicznym.

*****

- Roboty publiczne to forma aktywizacji, na którą najczęściej kierowano w ramach programu „45/50 plus”. Grupy działalności charakteryzujące się stosunkowo znacznym zainteresowaniem organizacją robót publicznych funkcjonują w obszarze pomocy społecznej, transportu oraz działalności organizacji członkowskich.

*****

- Przygotowanie zawodowe to forma wsparcia organizowana jedynie przez Powiatowy Urząd Pracy w Łobzie, który najczęściej kierował osoby bezrobotne do firm reprezentujących obszary usługowej działalności finansowej i działalności ochroniarskiej.

*****

- Z ponad 14 mln zł wydatkowanych na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, największą kwotę (8,6 mln zł) wydatkował urząd pracy w Szczecinie. Przedsiębiorstwa otrzymujące refundacje dla zatrudnionego bezrobotnego, najczęściej wywodziły się z grup działalności reprezentujących branżę handlową, magazynową, transportową oraz budowlaną.

*****

- W województwie na dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej wydatkowano niemal 19 mln zł, przy czym najwięcej w ramach programu wspierającego przedsiębiorców. Najczęściej wsparcie otrzymywały osoby planujące otworzyć działalność w branży budowlanej, handlu detalicznego oraz działalności usługowej.

*****

- Średnia efektywność zatrudnieniowa realizowanych w 2009 roku w województwie form aktywizacji zawodowej wyniosła 57%, przy czym najwyższą charakteryzowały się dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej i refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (obie 100%) oraz prace interwencyjne (79%), z kolei najniższą studia podyplomowe (23%) i staże (34%).

*****

- Powiaty, w których odnotowano wysoką efektywność to: białogardzki i kołobrzeski (oba 100%) oraz sławieński (89%), natomiast te cechujące się nieznaczną skutecznością to urzędy pracy w: Policach (37%) oraz Wałczu i Łobzie (43%). Jednocześnie, spośród 6 – ciu programów rynku pracy, największa efektywność dotyczyła programu „przedsiębiorczość” (76%), z kolei najniższa: „30 minus” (41%).

*****

- W 2009 roku średnia efektywność kosztowa w województwie wyniosła 11,5 tys. zł, przy czym najwyższa wartość została osiągnięta w powiecie kamieńskim (3,8 tys. zł), a najniższa w białogardzkim (18,4 tys. zł). Ponadto, najbardziej efektywną kosztową formą wspierania osób bezrobotnych były w 2009 roku prace interwencyjne (2,9 tys. zł), natomiast najmniej „wydajną” refundacje (17,3 tys. zł).

*****

Zaprezentowane wnioski z przeprowadzonego monitoringu umożliwiły określenie trendów występujących w województwie zachodniopomorskim w obszarze stosowania instrumentów rynku pracy (popularność poszczególnych typów i wielkość poniesionych nakładów) oraz jego uczestników (przedsiębiorstwa, instytucje, osoby bezrobotne), co powinno wpłynąć na skuteczniejsze planowanie przyszłych działań podejmowanych przez publiczne służby zatrudnienia na rzecz rynku pracy.

Spis tabel

Tabela 1.	Wielkość kwot i wydatkowanych w ramach środków rezerwy Ministra oraz ruch bezrobotnych w poszczególnych powiatach województwa w 2009 roku.....	10
Tabela 2.	Wydatki na aktywne formy w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra 2009 roku (dane w zł)	11
Tabela 3.	Środki wydatkowane w roku 2009 w ramach poszczególnych programów przez powiatowe urzędy pracy	12
Tabela 4.	Środki przesunięte w roku 2009, przez poszczególne PUP w ramach realizowanych programów.....	13
Tabela 5.	Środki przesunięte w roku 2009, przez poszczególne PUP w ramach aktywnych form.....	14
Tabela 6.	Środki własne PUP Łobez w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r.....	14
Tabela 7.	Wydatkowanie środków przyznanych z rezerwy Ministra w 2009 r.....	15
Tabela 8.	Liczba uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009 w podziale na aktywne formy	17
Tabela 9.	Liczba uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009	18
Tabela 10.	Liczba uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009 w podziale na rodzaj programu oraz formę aktywizacji	19
Tabela 11.	Udział procentowy uczestników poszczególnych programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r.....	21
Tabela 12.	Udział procentowy kobiet w poszczególnych programach finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r.....	22
Tabela 13.	Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na wiek	23
Tabela 14.	Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na wykształcenie	24
Tabela 15.	Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na staż pracy	25
Tabela 16.	Struktura uczestników programów finansowanych z rezerwy Ministra w 2009 r. w podziale na czas pozostawania bez pracy	26
Tabela 17.	Wydatki na szkolenia finansowane ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.....	28

Tabela 18.	Liczba uczestników szkoleń organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009	29
Tabela 19.	Liczba uczestników szkoleń organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009, w podziale na obszary wsparcia	31
Tabela 20.	Wydatki na organizację staży finansowanych ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.....	33
Tabela 21.	Liczba uczestników staży organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009	34
Tabela 22.	Liczba uczestników staży w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku.....	36
Tabela 23.	Wydatki na organizację prac interwencyjnych finansowanych ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.....	41
Tabela 24.	Liczba uczestników prac interwencyjnych organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009.....	42
Tabela 25.	Liczba uczestników prac interwencyjnych w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku	42
Tabela 26.	Wydatki na organizację robót publicznych finansowanych ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.....	44
Tabela 27.	Liczba uczestników robót publicznych organizowanych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009.....	45
Tabela 28.	Liczba uczestników robót publicznych w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku	46
Tabela 29.	Wydatki na refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, finansowane ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.	50
Tabela 30.	Liczba refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, udzielonych w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009.....	51
Tabela 31.	Liczba przyznanych refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w podziale na grupę działalności firm wg PKD w 2009 roku.....	52
Tabela 32.	Wydatki na dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, finansowane ze środków rezerwy Ministra w 2009 r.	55
Tabela 33.	Liczba osób, które otrzymały dotacje w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009	56
Tabela 34.	Liczba przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na grupę działalności wg PKD w 2009 roku	57

Tabela 35. Efektywność zatrudnieniowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.....	64
Tabela 36. Efektywność zatrudnieniowa programów rynku pracy, realizowanych przez poszczególne powiaty województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.....	65
Tabela 37. Efektywność kosztowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.....	67
Tabela 38. Efektywność kosztowa programów rynku pracy, realizowanych przez poszczególne powiaty województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.....	68

Spis wykresów

Wykres 1. Wielkość procentowego udziału stażystów wg sektora działalności firm w 2009 roku.....	35
Wykres 2. Liczba uczestników przygotowania zawodowego organizowanego w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009	48
Wykres 3. Liczba uczestników przygotowania zawodowego wg wybranych grup działalności PKD, organizowanego w ramach programów finansowanych z rezerwy Ministra w roku 2009	49
Wykres 4. Ogólna efektywność zatrudnieniowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.....	63
Wykres 5. Udział procentowy liczby uczestników wybranych aktywnych form (staży, dotacji i refundacji) w całkowitej liczbie osób uczestniczących w danym programie w powiatach województwa w 2009 roku	65
Wykres 6. Ogólna efektywność kosztowa form aktywizacji zawodowej, realizowanych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku.....	66